



Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

De S. Iohanne Iuniore Monacho In Thracia Commentarius Praevius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

ORATIO

μεγαλόφρονι πάντα παριδὼν τὰ τῆδε καὶ πάντα παραδραμὼν καὶ τάχιστ' ἀπαλλάξας, καὶ αὐτοὺς τοὺς δεσμοὺς ὑπεραρθεὶς τοῦ σώματος ὑπερφωῶς, ἀνάλωτος περιγενόμενος, τῆς μακαρίας καὶ ἀνωλέθρου λήξεως ἐπελάβον καὶ πολιτείας, ὡς ἐπόθησας. Τὸν δέ γε τὰ σὰ μάλιστα ποθήσαντα, τὸν δ' ἐμὸν πάντα θανασιτὸν βασιλέα καὶ τὴν σὴν μεγίστην ταύτην ἀνδραγαθίαν διαφέροντως θανασιτῶντα καὶ ὅσαι ὄραι θριαμβεύοντα καὶ καλλονόμενον ταύτη καὶ τρίβοντ' αἶε καὶ τροφῶντα πῶς ἂν εἶπῃ τις ὑπερβαλλόντων ἐπι πάσης ἀνοήσας καὶ ὄψεως, τὸν ὄντως τῶν σῶν κατορθωμάτων καὶ τῆς νίκης συνετὸν ἐπιγνώμονα καὶ ἐπαινήτην καὶ ἐραστήν ἀξιόχρεων καὶ τῆς σῆς σπουδαστήν ἐδοξίας οὐκ οἶδ' ὡς εἰ τις καὶ ἄλλος ὄνοσον ἄλλον τῶν ἀπάντων, ἐπειδὴ καὶ ἴαν ἐτιμῶθησαν ὄντως αὐτῶ οἱ κατὰ σὲ τοῦ Θεοῦ φίλοι, καὶ ὅλους αὐτῶν ἤρτηται, καὶ ζῆν καὶ πνεῖν αὐτοῖς ὅλους ἔχει, τὸν καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς τὸ περὶ σὲ θαῦμα τὸν νοῦν ὡς οἶόν τε προσέχειν ἐξάπτοντα καὶ μὴ συγχωροῦνθ' ὅλους ἔχειν ἡρέμα, τοῦτον ἄρα δὴ καὶ ἄνωθεν ὁμῶς ἐποπτεοῖς καὶ πρόθυμος αὐτῶ γίνοιο καὶ εἰς ἐν πᾶσι παραστάτης καὶ πρόμαχος καὶ παρείης αἶε κοινοῦς αὐτῶ πάντων ἔργων καὶ βουλευμάτων, ἀντίτειν εἶ καὶ κατὰ σκοπὸν αὐτῶ καὶ βούλησιν· βούλησις δ' αὐτῶ, καὶ πάντες ἴσασιν, ὅσοις τοι νοῦς σωφρονικός καὶ μὴ τῆς ἀληθείας ὄνονος καὶ βίσκανος, ὡς ἄρα βέλτιστον ἂν εἴη πάντα τρόπον τῆ ἀρχῆς, καὶ πάντ' εἶδ' πράττειν τοὺς ὑπάρχοντες ἡμᾶς, καὶ ὅλους γε πάντας τοὺς ἐπανόμενος παν-

ταχοῦ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἀντιδοίης αὐτῶ τῆς περὶ σὲ τοσαύτης προθυμίας αὐτοῦ καὶ σπουδῆς τὴν σὴν ἐπὶ αὐτοῦ πρὸς Θεόν, ὃ νῦν παρησία παρίστασα, σπουδῆν, κἀντεῦθεν Ἰλεων¹ αὐτῶ τὸν κοινὸν δεσπότην, καὶ πάσης ἐπιτηρίας καὶ πάσης ἐκλείας εἰς αὐτῶ βοηθός εἰς Θεὸν καὶ μεστής, οὗ ζηλωτῆς σὺ καὶ μιμητῆς πάντως εἰς δύναμιν, ὡς ἔργοις ἐδειξας· ὅς ἀντιδοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας καὶ πλουσίως ἀμείβεται. Εἰ δέ σοι καὶ τὸ παρὸν τόδε καθ' ἡμᾶς τοῦ λόγου δῶρον λόγον τινὸς ἄξιον καὶ φορὰ τις δεκτὴ, συμμετρομένῳ πάντως τὴν δύναμιν ἢ μᾶλλον τὴν εἰς τὸ καλὸν τῆς ψυχῆς πρόθεσιν, καὶ τοῦτο γὰρ δὴ πάντως σὸν ἂν εἴη καὶ ὄντως κατὰ Θεοῦ μίμησιν καὶ τοῦτο τοῦμοῦ βασιλέως ἂν εἴη προσημαίνον. Καὶ νομίζομεν γὰρ πρὸς πάντα οἱ παρακαλοῦντι κατ' ὀφειλὴν πείθεσθαι, τοσοῦτον εἶδ' εἰδότες καὶ αἶε συλλογίζόμενοι τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς, ὡς ἄρα πάνθ' ἡμῖν ἐξ αὐτοῦ χρηστά, καὶ τῶν βελτίστων ἡμῖν ἀπάντων καὶ πάντα τρόπον ἡγεμόν ἐστι· καὶ οὐδενὸς ὅτου μὴ τοιοῦτον τυγχάνειν ἔχομεν, εἶδ' μάλ' ἐπόμενοι τοῖς αὐτοῦ νόμοις καὶ λόγοις καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν μάλιστα ὑποδείγμασι. Καὶ οὐκ αὐτοῦ μᾶλλον χάριν αἰ πρὸς πάντα παρακλήσεις αὐτοῦ, ἢ ἡμῶν γε αὐτῶν μᾶλλον, ὅπως ἂν ἐν καλλίστοις εἴημεν καὶ αἶε βέλτιον πράττοιμεν καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰνθρώπινα πράγματα. Καὶ τοῦθ' ἡμῖν εἴη χρόνοις ὅτι πλείστοις, τοῦ πάντων ἀγαθῶν ἀνθρώποις αἰτίον Θεοῦ διδόντος διὰ σοῦ βραβεύτοῦ.

10. —¹ ita V; fortasse legendum Ἰλέων?

DE S. IOHANNE IUNIORE

MONACHO IN THRACIA

C

SAEC. X-XI

COMMENTARIUS PRAEVIUS

F

H. D.

Theodori
Metochi-
tae oratio

1. Praeter orationem de S. Michaelē neomartyre, aliam quoque de S. Iohanne iuniore contineri in codice Vindobonensi Philosophico graeco 95 (=V), fol. 364-373, qui Theodori Metochitae opera rhetorica complectitur, in superioribus dictum est (1). Hanc etiam publici iuris facere aggredimur, uno quidem adhibito teste, sed egregio. Legenti statim manifestum erit hanc non esse orationem in catione habitam, sed potius libellum de vita et miraculis S. Iohannis. Praetermisso enim solito exordio, in medias res ingreditur Theodorus exponendo quo loco, qua occasione, a quibus inductus sit ut novi Iohannis gesta illustraret. A tritis etiam rhetorum artibus plerumque temperat, ut hagiographorum mores induat. Utinam illos aemulatus non esset qui sanctos non nisi multiloquio pro dignitate laudari existimant.

2. Dum Didymotichi Thraciae in monasterio urbis praecipuo versatur, a monachis incitatus est Theodorus ut ad conscribenda praeclara gesta Iohannis cuiusdam, qui prope civitatem cum jama sanctitatis et miraculorum viveret, calamum sumeret. Florebat Iohannes ille temporibus Basilii, Bulgarorum interfectoris. Natus erat in vico a Didymoticho civitate parum dissito, parentibus agricolis. A quibus pie educatus, Christi verba et praecepta assidue meditari coepit, habitumque monachorum induit. Hominum congressus abhorrens, in loca deserta secedit, ubi S. Iohannis Baptistae et Heliae prophetae virtutes aemulatur; soli Christo et sibi vacans, inter feras vitam ipsis angelis mirabilem agit. Victus ei herbae, potus aqua, tegumentum vestis cilicina, domicilium spelunca inaccessa. Non oportebat lu-

seu libellus de vita S. Iohannis iunioris.

(1) Supra, p. 669.

A men sub modio diutius abscondi. Accidit ut gubernator, animi recreandi causa, venatum iret in locis ubi Iohannes abditus degebat, eumque casu obviam haberet. Gaudet ille se tantum repperisse thesaurum, statimque mentem subit propositum ecclesiae apto loco aedificandae. Iohannem suadere conatur ut quam plurimis congregatis fratribus ibidem monasterium condat, cuius et regimen suscipiat. Clam aufugit Iohannes, et in aliam migrat solitudinem. Gubernator autem, spe frustratus, nequicoquam eum requirit; sed forte incurrit in venerandum senem et sanctae vitae monachum, Iohannis cognatum, qui ad hunc reperendum operam praestat. Res ei fauste succedit; Iohannem primo reluctantem inducit ut redeat et gubernatori morem gerat, seque illi non defuturum spondet. Constituitur ergo monasterium, et Iohanni magistro et duci adiunguntur non pauci. Mox tamen

eremi victus desiderio, Iohannes gubernacula optimo seni committit, et vitam solitariam rursus amplectitur, exemplo virtutum magis quam praeceptis coetum monachorum regere cupiens. Et ea quidem multo tempore fuit huius coenobii condicio. Mortuo autem illo qui rerum ad monasterium pertinentium sollicitudinem maximam partem suis umeris ferebat, onus sibi a Providentia impositum Iohannes non declinavit, et ecclesiae aedificandae labores et molestias alacriter suscepit. Tandem postquam praedixerat finem vitae sibi imminere, moritur, thesaurum monasterio sacrum corpus relinquens. Plurima miracula viri sanctitatem declarant, quorum nonnulla ab hagiographo referuntur. Et his absolvuntur quaecumque de Ioanne iunioris tradita sunt. Nullum enim in aliis libris vel in fastis sacris sui vestigium reliquisse videtur.

AUCTORE
H. D.

B

E

VITA S. IOHANNIS IUNIORIS

A. THEODORO METOCHITA

E codice Vindobonensi Philosophico graeco 95 (= V). Cf. Comm. praev. num. 1.

Εἰς τὸν ὄσιον Ἰωάννην τὸν νέον.

Ἐγγιστα τῇ πόλει, καὶ κατ' ἐκείνους ἄρα τοὺς τῇ μνήμῃ, τῶν χρόνων μὴν ἐκείνων, ὅτε Βασίλειος αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ἐπὶ τῶν σκήπτρων ὄν κομιδῇ κατὰ Βουλγάρων ἠρόστενε (2), παρὰ τοσοῦτον ἀμέλει κρᾶτιστα, παρ' ὅσον καὶ παρωνυμίαν ἐντεῖθεν εὐρέσθαι τῶν ἐπ' αὐτῶν τροπαίων· καὶ τόδ' ἂν ἴσως ἐν καιρῷ σοι (φασίν) ἀτὰρ γένοιτο τῶν νῦν ἐπὶ σοῦ πραγμάτων καὶ τῆσδε χαλεπῆς τῆς νόσου· οὕτως ὄναιο πρόθυμος ἡμῖν προσθέμενος· τῷ μακαρίτῃ τῷδε τὴν γλώττιαν δὸς ταχὺς ἀνάσας· χάρισαι μὴ μᾶλλον αὐτῷ γ' ἴσως ἢ σεαυτῷ· ὄναιο τῆς παρασκευῆς τῶν λόγων ἐν ἀκμῇ πράγματος τοσαύτη νῦν εἶναι· ὄναιο σεαυτοῦ καὶ τῆς γλώττης, ὡς οὐ μὴ ποτ' ἄλλοτ' ἂν μᾶλλον. » Οὕτω δὲ μοι περὶ τὴν εἰσπραξίν ταύτην καὶ τὴν τῆς εὐφημίας ἐκείνῃ συντέλειαν ἐπεικῶς οἱ ἄνδρες πολλοὶ γίνονται, πολὺ μάλιστα ἔγκειμενοι· καὶ μὴ τοίνυν ἀναβάλλεσθαι μηδ' ἀποποιεῖσθαι τοῦτον ἐμοῦ τοῖς τῶν ἀνδρῶν παρακλητικοῖς ἔχον ἐγώ, καὶ ταῦτα πλείστας ἔχων καὶ μάλιστα ἱκανὰς ἀποσπᾶν τὰς προφάσεις, ἐφ' ὧ μὴ πρὸς τὴν αἴτησιν ἀπαντᾶν μηδὲ προσεῖσθαι τὴν πρόκλησιν ταύτην, πείθεσθαι καὶ πρὸς ἐμμαντοῦ ποιεῖσθαι· ἢ πῶς γὰρ οὐ; καὶ πάντες ἴσασιν οἷμαι καὶ οὐ μὴ ποτ' ἂν ἀναγκαῖον εἶη προστιθέναι· οὐχ ἐκὼν μὲν μᾶλα τοι οὐδὲ τοῦ καιροῦ ξυγχωροῦντος, εὐγε δὲ τότε δῆλον, πείθεμαι δ' ὁμῶς τοῖς προτρεπτικοῖς οὕτω δὲ τῶν ἀνδρῶν· ἢ τί γὰρ ἐμελλον ἢ πῶς ἄρ'

tibus et
miraculis
clari,

Didymotichi
Theodorus
a monachis
rogatur

1. Διέτριβον μὲν ἐπὶ Θράκης ἐπερόριος τῆς πατρίδος ἐν πόλει παρ' Ἐβρῶν μάλ' ἔγγιστα ὄροντι (Διδυμότειρον (1) ἢ πόλις ὄνομα οὕτω)· καὶ τοίνυν μονῆ δὴ τινι, ἢ τὰ πρῶτα τῶν κατ' αὐτὴν, ποιουμένων τὴν οἰκισιν, οἷα εἰκόσ, συνήθεις μοι πλείστοι τῶν μοναχῶν γίνονται, καὶ οὐκ ἄρ' ἐπειθ' οἱ κατ' αὐτὴν μόνον, ἀλλ' οἱ καὶ τὰς τῆδ' ἄλλας μονὰς ἐπέφκων· συγγνώμενοι δ' οἱ ἄνδρες ἐμοῖν' ἐπὶ πλείστον ὡς ἂν ἀμέλει συνήθεις γινόμενοι, καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀλγεινοῖς συνδιατιθέμενοι φιλανθρώπως καὶ τῇ συμπεσόσῃ μοι νόσῳ μάλιστα πᾶσχαρτες, καὶ κάμνειν πρὸς ἐπικουσίαν πᾶν, ὅτι ποτ' ἂν οἴοι τ' εἶεν, αἰρούμενοι πρόθυμοι, παρηγορία λοιπὸν ἐντεῖθεν ἀξιοῦσι πρὸς με χρῆσθαι· καὶ δῆτ' ἐνιοι τοῦτων· « Ἀλλὰ σὺ γε πολλῇ (φασί) ξυνῶν σχολῇ νῦν εἶναι, βέλτιστ' ἂν ἴσως δροῦσαις καὶ πρὸς σεαυτοῦ, πρὸς εὐφημίαν εἰ μὴ μᾶλα κεκινημένος τῷδε καθ' ἡμᾶς ἀνδρὶ μακαρίῳ· καὶ τοῖς ἐκ μακροῦ γὰρ τῶς Χριστοῦ δούλοις καὶ ἀπρόεταῖς δδ' ἐστὶν ἐναρθῆμιος, ἀνδράσιν ἐκείνοις ἀγίοις καὶ ὄν πολλὰ τὰ κλέα· καὶ πολλὸς ἐν θαύμασι καὶ κατὰ νόσον χαλεπῶν ἰσχυρός, μάλ' ἐπίδηλον πολλοῖς κάμνονοσιν ἐκαστοτ' ἐπικαλουμένοις, καὶ τοῦτο συγγάκις ἐπὶ πολλοῖς ἡμῖν μάρτυσι. Ἰωάννης δδ' ὄνομα νέος, μὴ πάνν τοι τῶν χρόνων πόρω τοῖς ἀσκητικοῖς οὕτοσὶ πόνοσιν διαφερόντως ἐνιδρώσας ἐνθάδε τοῖς καθ' ἡμᾶς τοῖσδε τόποις ὅτι μάλιστα'

ut Iohannis, virtutibus

gesta conscribat.

1. — ὁλοτ τ' in margine, prima manu V.

(1) Didymotichus dicta est Dyme ad Hebrum, nunc Feredjik. Cf. MELETIOS, Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα, t. III (Venetiis, 1807), p. 102.

(2) Basilius, ὁ Βουλγαροκτόνος dictus, imperator ann. 967-1025.

ἄτρεπος

VITA

ἄτρεπτος ἐνθάδ' ἀξιοῦν καὶ τῶν ἐμαντοῦ κρίσεων ἔχεσθαι καὶ μὴ καταβαρῆναι ὅποι ποτ' ἂν τῷ πάντ' ἐδδρωμοῦντι καὶ περαίνοντι ὄψατα καὶ τὰ μάλιστα ἐργώδη δοκοῦντα Θεῷ· μὴ πόρρω τοι νῦν ἐνταῦθ' ἢ κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν ἐπιβάλλων, ὡς γέ μοι δοκῶ, καὶ ἅμα φίλοις ἀνδράσιν, οὕτω μετ' ἐχθρῶν ἐπιείροισι καὶ χρηστών τῶν ἐλπίδων, καὶ κατὰ Θεὸν ὄντως κινῶσι καὶ κατὰ Θεὸν κινουμένοις ἴσως αὐτοῖς, καὶ πρὸς γ' ἐτι τῇ τοῦ μακαρίτου τοῦδε Χριστοῦ θεραπείᾳ καὶ πρὸς αὐτοῦ πολυδόξου τε καὶ τιμίου πάντως ἐπικουρίᾳ τε καὶ συνάρασι πρὸς τοῦτον, καθ' οὗ καὶ τὸ πρόθυμον ἡμῶν τόδε καὶ ἡ τῆς ἐδφημίας πρόθεσις καὶ οἱ λόγοι καὶ τῶν λόγων ἢ πρόκλησις, τάχ' ἂν καὶ μάλιστα αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ὑποθεμένου τὴν πρόκλησιν.

Encomii leges.

2. Ἐπεὶ δ' οὖν ταῦθ' οὕτως ἔχει καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός ἐδφημίαν, ὡς ἂν ἐξείη κατὰ τὸ παραστὰν τοῦ καιροῦ, ἀδόκητά πως ὡς εἶπειν ἢ πρόθεσις, ἦδη τῷ λόγῳ ἔξεστι μὲν ἀρχομένῳ λοιπὸν χρῆσθαι καὶ παριδεῖν ἐνταῦθα νῦν ὁμως καὶ μὴ χρῆσθαι κατὰ τοὺς ἔξωθεν ἐν τοῖς τοιοῦτοις τῆς τέχνης νόμους, ὡς ἄρ' ἐκεῖνοις δηλαδὴ δοκεῖ χρῆναι τὴν πρώτην ἐπιβάλλοντας προστιθέναι, μᾶλλον δὲ προτιθέναι καὶ προφέρειν πρὶν τοῖς ἐπαινουμένοις, πρὶν ἢ τὰ καθ' αὐτὸν ἕκαστον ἐπισκέπτεσθαι, καὶ ὅπως ἂν εἴη φέρειν ἔξωθεν καὶ πόρρω τοι τῶν χρόνων ἀνίεναι καὶ κατεπιχειρεῖν ἐκ μακροῦ τῆς ἐδφημίας, οἷον τὰ ἐκ τῆς πατρίδος σφίσι, τὰ ἐκ τῶν προγόνων τε καὶ πατέρων. Τὰ τοιαῦτα καὶ ἅπαντα κατάγειν παλαιὰν τινα σφίσι δοκοῦσαν ἐδγενείας ἐδκλειαν καὶ τιμῆς ἐκδοχὴν ἐκείθεν, ἔξεστι μὲν οὖν, ὡς ἔφην, ἐνταῦθα παροῦν τε καὶ παρατρέχειν, τοῦτο μὲν καὶ ὡς μὴδὲν ἔχοντες ἔντεθεν τῷ ἀνδρὶ χρῆσθαι, τοῦτο δὲ καὶ μάλιστα τοῦτο, ὡς εἰ ἄρα καὶ προσῆν ἅπαντα δὴ, μηδεμίαν ἄρ' ἐκ τούτων ἐτι προσθήκην οὖσαν καὶ τινα θαύματος ὄγκον καὶ βάρος τοῖς ἐπαινοῖς μὴδὲ τι πλέον ἐντεῦθεν γιγνόμενον ἐκείνῳ· μὴδὲ γὰρ μετεῖναι ταῖς ἀληθείαις παντὶ τῷ νῦν ἕκαστοτε προκειμένῳ τοῖς λόγοις τῶν ἔξωθεν προτέρων καὶ ἄλλοτρίων, ὅπως ποτ' ἂν ἔχοι πάντως, εἴτε καὶ ὡς ἐτέρως, ἀλλ' ἢ μόνον τῆς οἰκοθεν αὐτοῦ παρασκευῆς τε καὶ χρήσεως· ἔξεστι δὲ καὶ χρῆσθαι πως ἐνταῦθα τρόπῳ ἄλλῳ ἢ κατὰ τὰ νόμιμα τοῖς τεχνικοῖς λόγοις, καὶ μάλιστα ὅς ἔπος εἶπειν ἀπ' ἐναντίας σφίσι, καὶ θαυμάζειν ἀξιοῦν, καὶ πάντῳ τοι δικαίως ἐνταῦθα, κἀντεῦθεν τὸν ἐπαινοῦμενον, ὅποτε μὴδὲν ὅ, τι ποτ' ἄρ' ἐκείθεν ἔχων ἀποφύγεσθαι γεννικῶν καὶ ἀστειῶν καὶ τινῶν οἱ λαμπρότητα χαριζόμενον ἀμνηστῆ καὶ δόξης συντέλειαν, ὃ δὲ μόνος αὐτὸς οἰκοθεν αὐτοῦ καλλίστη γέγονε τῷ βίῳ φορὰ καὶ ὡς περ ἐξ ὀστρεώδους καὶ μὴδὲν τίμιον ἐροῦσης ἀωρίας ὅσα καὶ μαγαρίτης ἀνεδόθη, ἀστράπτων ὄρα καὶ στίλβων καὶ ἰδεῖν ἠδὲς καὶ πολὺ τὸ τερπνὸν ἔχων· καὶ διέλαμψεν ἐπίσημος, οὐδὲ τῷ γένει μᾶλλον ἢ τῇ κοινῇ κατ' ἀνθρώπους φύσει· πατὴρ γὰρ αὐτῶν τῶν παντάπασιν ἐδτελῶν αὐτὴν καὶ πάντ' ἀσήμερον, κόμη τις πρὸ τῆς ἀνωθεν εἰρημένης

Sancti patria;

ἦδη πρότερον πόλεως κατ' αὐτὸν Ἔβρον εὐ- D περιφρόνητος, ἀπορήσαι τις ἂν, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰ καὶ κατ' ἄλλην ἡντιναοῦν, οὐ τῆδε μὴν ἀμέλει κατὰ χώραν, ἀλλ' εἰ καὶ ἄλλη ποι ἴσως ἐν, βαρβαρικῇ καὶ τὴν κλῆσιν αὐτὴν καὶ τὴν τῶν ἐποικίων ἅπασαν χρῆσιν· πατέρες δὲ καὶ τούτων ἐτι πατέρες καὶ τούτων ἐτι καὶ εἰς ὅσον οἶόν τ' ἂν εἴη τοῖς προγόνοις τε καὶ ἀρχηγέταις ἀναχωρεῖν, παραπλησίως ἔχοντες καὶ μάλιστα εἰκότα² πάντως³ κατ' αὐτὴν ἀμέλει τὴν πατρίδα πράττοντες, ἀγροῖκοι καὶ περὶ πόρους γεωργίας τὸν αἰετὸν χρόνον ἔχοντες, χειρῶν ἐπιμόχθῳ καθάπαξ ἀσχολία καὶ χροῖσει τὸν πάντα βίον τὰς τοῦ ζῆν ἀφορμὰς πορίζοντες καὶ σφίσι αὐτοῖς ἐπαρκοῦντες τὰνγκαῖα τῇ φύσει καὶ ταπεινῶς ὡς μάλιστα χρώμενοι, οἰκόσοιτο τὸν αἰετὸν βίον, ἐκ διαδοχῆς ἅπαντες κατὰ μὴδὲν οἰκοῦν πλέον ἑαυτοῦς καὶ περαιτέρῳ τοῖς λογισμοῖς ἀνατείναντες καὶ οὐδὲν μᾶλλον αὐτοὶ μῆτε περιεργασμένοι μῆτε δὴ ξυλλαχόντες ὅπως ἔρα, οἷα δὴ τὰ κατ' ἀνθρώπους πάργματα, μὴδὲ τοῖς ἐκ γειτόνων ὡς εἶπειν γνώριμοι καὶ λόγον τινὰ λιπόντες ἑαυτῶν οἰστίσασιν ἀνθρώποις καὶ μνήμης ὀπισθοποῦν ἀξίον· οἱ δ' ἄρα δὴ τοῦτο μόνον ἔχον ἐδγενεῖς καὶ πάντ' ἀλώβητον, τὸ δὲ καὶ πάντων ὡς ἀληθῶς κατ' ἀνθρώπους τοῦπίσμον καὶ πάσης ἐδτετηρίας ἐν βροτοῖς εὐ μάλ' ἔχον καὶ κάλλιστον ἅπαντων προῦργον καὶ κατὰ καιρὸν μάλιστα τῇ ζωῇ καὶ πᾶσιν, ὅποσοι γενέσει δῆτα καὶ βίῳ τῷ χρῆσιν αὐτῶν, τὴν περὶ Θεὸν ἐδσέβειαν ἀκριβεῖς πάντῃ πάντες ἐβρίον καὶ πάντ' ἄνοσοι· καὶ τί γὰρ οὐκ ἐμελλον οὕτως ἄρ' ἐκεῖνοι ἐν μέσοις οἰμαὶ καὶ χρόνων καὶ τόπων χριστιανικῆς θεοσεβείας, καὶ μάλιστα ὄτω κρατούσης ἀρχῆς, συμβιοῦντες;

parentes agricolae.

E

3. Τοῦτον μὲν γε τὸν ἀληθῆ πλοῦτον καὶ τὴν ἐδγένειαν καὶ τὸ κλέος ἀνῆλθε ἐκεῖνος ἐτ' ἐκ βρέφους οἰκοθεν τοῦ κατὰ χώραν ἐθίμου καὶ τῶν πατέρων ἐκδεδξάμενος, ἐπεῖτε ἐφ' ἡλικίας γένοιτο τὸν λογισμὸν ἐπικρατεστέρας, ἐπιμελῆς ἦν ἐπὶ τῶν ἱερῶν τοῖς θεοῖς λόγοις ἀκροατῆς καὶ προσέχον μᾶλα τοι τὸν νοῦν καὶ κατ' ἐπιταγὴν ἀξίων σφίσι πεθεσθαι καὶ μὴ τὴν ἄλλως μόνον ἀκούειν ἢ μὴδ' ὅτα ἔχον αὐτὸς οὐκ ἀκούειν οὐδὲ συνιέναι, τὸ πάλαι πρότερον ἐν κατὰρα κείμενον, μὴδ' ὡς περ ἐπὶ διαύλω σωλήνων τὴν ἀκοὴν τοῖς τῶν λεγομένων ῥεύμασι καταπτεῖσθαι μόνον παροδικῶς καὶ τάχους ὅσον ξυγχωρεῖν αὐτίκα τὰ ῥεύματα παρατρέχειν καὶ διολισθαίνειν καὶ ἀπορριπίζεσθαι τῶν τῆς καρδίας ταμείων, ὡς περ ἐπὶ τῶν πολλῶν τοῦθ' ὄραται, κακῶν κακῶς τε καὶ ὀλιγώρους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν βελτίστον ἑαυτοῖς· ἀλλ' ἐπισκέπτεσθαι, τίς ποτ' ἐστὶν ὃ κατὰ τὸν δεσποτικὸν λόγον ἔχων ἀκούειν ὅτα καὶ ἀκούειν πρότερότερος, καὶ κατ' αὐτὸν ἐνεργὸς αὐτὸς εἶναι καὶ ταχὺ καὶ πρόθυμος ἀντόν· καὶ τῶν τῶν ἱερῶν ἀναμωθάνων λογίων τοῦ Σωτῆρος ἐκάστοτε τὰ τε ἄλλα καὶ ὡς «ὃ φίλων πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἀξιος» καὶ ὅστις αὐτοῦ κατόπισθεν ἀκολουθεῖν βούλοιο, τὸν δὲ χρῆναι πρὸς τῷ πάντα τὰ τῆδε κατὰ τὸν παρόντα βίον φυγεῖν καὶ ἑαυτὸν

Christo vocanti obsecundans

Matth. 13. 13.

Matth. 11. 15.

Matth. 10. 37.

Matth. 16. 24.

2. — ¹ corr. prima manu hic et plerumque; prius ἔχοντες V. — ² corr., prius εἰκότως V. — ³ corr., prius πάντες V.

ἀπαρνήσασθαι



A ἀπαρνήσασθαι καὶ τὸν αὐτοῦ σταυρὸν ἀράμενον κατωμαδὸν αὐτόθεν ἔπεσθαι οἱ, πάντων παντάσῃ ἀνεπίστροφον καὶ πρὸς πᾶν ἐργῶδες ἐδ' μάλα παρεσκευασμένον, ὁπαδὸν αὐτοῦ τοιοῦτον ἑαυτὸν αἰρεῖται καὶ φρυγὰς ἀπάντων τοῦ βίου καὶ τεκόντων ὁμοῦ καὶ πάντων ἐπιτηδεῶν καὶ πάντων δεσμῶν αὐτομολεῖ τῷ δεσπότη· καὶ ἐπεὶ μήποτ' ἐστὶν ἄλλως πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀποχωρήσαι καὶ φρυγεῖν ἑαυτοῦ¹ καὶ κατὰ τὴν ἐπιταγὴν ἀπαρνήσασθαι, ὅτι κατὰ τὴν μεγαλόφρονα τὸν μοναχῶν ἔντασιν, ἀλλαξάμενον τὰ πάντα καὶ τὴν τοῦ κόσμου τοῦδε χρησίν ἅπασαν τῶν τριχῶν ὀκλίον καὶ τῆς τοῦ σταυροῦ καθοπισίσεως ἐπὶ τῆ κατὰ τῶν δαιμόνων μάχῃ σφοδρότάτῃ καὶ καθάπαξ ἐπιμόνῳ νύκτας ἀπάσας, ἡμέρας ἀπάσας, καὶ πάντα δεινὰ καὶ αὐτὸν τελευτῶν τὸν θάνατον ἐλόμενον ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς κατ' οὐρανοῦς κληρονομίας καὶ μακαριότητος, πῆξας ἐν τοῦτοις νέος ἐκεῖνος ἐτι πω μάλιστα² οὕτω δὴ καὶ κρατυνάμενος πλεῖν ἢ καθ' ἡλικίαν γεννικῶς ἄσειστος τοῦς λογισμοῦς καθάπαξ, μεταλαμβάνει, καὶ ἀμφιέννεται τὰ τῶν μοναχῶν καὶ μετατίθεται τὴν σκιρτὴν ἄλλως ἄρα τήνδε τοῦ βίου καὶ τὸ θέατρον, καὶ τὴν ἐρημίαν διώκει σπουδῇ πάσῃ, ὡς ἐκεῖ μάλιστα³ ἐντενξόμενος τῷ ποθονμένῳ Χριστῷ καὶ ποθοῦντι μάλιστα αὐτῷ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔλκοντι, κἀκείθεν ἀμέλει ὅσων χωρήσων εἰς οὐρανοῦς καὶ τῶν ὑπερτάτων ἐπιληρῶμενος καὶ συνεσόμενος ἅμ' αὐτῷ· καὶ γὰρ ἐκεῖνον καὶ βοῦλήσις ἦδε καὶ πρόορησις εἶναι, τὸ πιστὸν ἀναμψίλεκτον ἔχουσα, ὡς, ὅση ποτ' ἂν αὐτὸς εἴη, καὶ τὸν αὐτῷ καλῶς διακοήσαντα πάντως συνεσόμενον ἐπ' ἀορήτοις ὄντως καὶ πάντα νοῦν καὶ λόγον ὑπερβαίνουσαν ἀγαθοῖς.

B
monachorum nestem induit
Ioh. 12, 26.

4. Καὶ εἶχε τοιγαροῦν τὸν νέον ἐκεῖνον τὴν ἡλικίαν καὶ πολὴ καὶ γῆρα τιμῶ κοσμοῦμενον, ὃ μὴ ἀρεθμῶ καταμετρεῖται μηδὲ βιοτῇ πολυμήκει, συνέσει δὲ καὶ τῶν βελτίστων αἰρέσει καὶ κρείσει κάλλιστ' εὐπαγεῖ, ἢ κατ' ἐρημον ἀποικία, μόνον ἀπάντων, ἐν ἐρημίᾳ πάσης ἀνθρωπίνης ἐντυχίας, πάντων τῶν τῆς τροφῆς, πάντων τῶν τῆς ἀπάσης σκέπης ἀναγκαστῶν, πάσης, ἢ κατ' ἀνθρώπους, καθάπαξ χρεῖας· καὶ εἶχεν ἀμέλει κατ' ἐκεῖνον τὸν ὁμώνυμον αὐτῷ πάλα πρότερον ἐξέτι νεαρῶς τῆς ἡλικίας πατρίδος καὶ γένους καὶ τεκόντων καὶ πάσης ἀνθρώπων κοινωνίας δραπέτην, ταῖς ἐρήμοις ἐποικον, τὸν τοῦ δεσπότη προδρόμον καὶ βαπτιστὴν αὐτόν· καὶ εἶχεν ἔθ' ὡσαύτως κατὰ τὸν ἔνθεον καὶ ζηλοῦντα Θεῷ παντοκράτορι θανμαστὸν ἐκεῖνον Ἠλίαν, τὰς ἐρήμους ἄσκειον ἀπάντων οἰκοῦντα¹ πολλῶν ἐτῶν καὶ πάσης ὡς εἶπεν τῆς ζωῆς καὶ τριβοντα καὶ μοναχολοῦντα τῷ πάντων ἐπόπτῃ Θεῷ καὶ ξυγγινόμενον ἀσχολία πάντων πάσῃ· καὶ ἦν ὡσαύτως τῷδε τῷ ἀνδρὶ τὰ τε ἄλλα τοῖς μεγάλοις ἐκεῖνοις ἐπ' ἐρημίας κοινὰ καὶ παραπλήσια καὶ τὰ τῆς εὐτελείας περιβόλαια τῆ σαρκί, ζῶων ἀλόγων ἀπαμφιέσματα· καὶ ταυτὸν εἶχον εὖγε δῆλον αὐτῷ τε τὰ τριχῶν τῶν οἶων ῥάκια καὶ Ἠλία τῶνδ' ἐξ αὐτῶν ἢ μηλωτῇ καὶ τὰ ἐκ καμήλων καὶ ἡ δερματίνῃ ζώνῃ τῷ βαπτιστῇ·

C
Eliam et Iohannem Baptistam aemulatus,
ἐπὶ ταύτης τοῖνον τῆς ἐρημίας ὃ θανμαστὸς ἐκεῖνος καὶ πάντων ἀποχωρήσεως καὶ καθάπαξ ἀπολύτον βιώσεως παντὸς τοῦ βίου καὶ πάντων ἀνθρώπων τε καὶ πραγμάτων, αὐτῷ μόνῳ ζῶν τῷ Θεῷ, αὐτῷ μόνῳ προσορῶν, αὐτῷ μόνῳ προσευχόμενος καὶ πονῶν, τῷ τὰ ἐν κροτυτῷ ταῦτα βλέποντι καὶ κομιδῇ λαμπρῶς εἰς προῦτον ἀποδοῖναι τὰς ἀμοιβὰς ἐπαγγελ-
E
λομένη, καὶ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς φοβεράς ἐκείνης αὐ παρουσίας αὐτοῦ καὶ τοῦ παγκοσμίου τηρικᾶδε θεάτρον, ἀλλ' ἔσθ' ὅτε κὰν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ, μεγάλους ἐνετείνετο τοῦς ἀσκητικοῦς ἀνῆρ² καμᾶτους τῷ τῶν πόνων καὶ τῶν ἄλλων ἐπόπτῃ τε καὶ ἀγνωστέτῃ καὶ βραβετέτῃ τῶν ἐπάθλων Χριστῷ, καὶ πολλὴν καὶ ὑπερφυστῇ τὴν κατὰ τοῦ σώματος ἀγωνίαν καὶ παιδαγωγίαν καὶ πάλιν, ὡς ἂν αὐτὸ προσαγαγεῖν τε καὶ ἀποδοῦναι τῷ πρὸς φῶς ἀγαθόντι καὶ δεδωκότι καὶ δεδημουγγηκότι πάντ' ἄνοσον καὶ ἀτεχνῶς ἄλλον· καὶ τὴν ψυχὴν μὲν εἰς οὐρανοῦς ἐπτέρου ταῖς κατὰ νοῦν ἀναβάσεσιν, αὐραῖς καταπνεομένην ἄνωθεν θεοφορήτοις, καὶ τὸ σῶμα δ' αὐτὸ πάντα τρόπον ἐκκαθαίρων καὶ ἀποκόπτων πάσης γενηρᾶς προσπαθείας καὶ ῥυστῶνῃς ἢ μάλιστα κατασπῶντος βάρους παντός, συνανείλκε κορυφίζον τὸ σύζυγον ἄτμητον δοῦλον αὐτῇ καὶ τισιν ἐνίοτε δυσνοιῶν καὶ μάλιστα ἐπιβουλον τοῖς ἀπροόπτως αὐτοῦ καὶ ὀλιγῶρος ἔχουσαν· ὡσπερ ἐνίοτε πολλάκις ὀρῶμεν ἀμέλει κακοήθεις³ ἐφεδρῶς ἐπιτίθεσθαι τῶν συντρόφων καὶ κοινῶν καὶ δοῦλων.
F
5. Καὶ τί τις ἂν φαίη λοιπὸν ἔπειτ' ἐνταῦθα; ἢ πῶς ἂν οὐδ' ἔσθ' ἱκανῶς τε γένοιτο περὶ τῆς ἐκείσε ταλαιπωρίας καὶ νικώσεως μικροῦ τὴν φῶσιν καρτερίας τῷ ἀνδρὶ; ἦν τυχ' ἂν καὶ αὐτὰ μοι δοκῶ τὰ καθάπαξ ἄλογα κατοπτενόντα κατεθαύμασαν ἐκείνη σόνουκα θηρία καὶ σύσκηρα· μᾶλλον δὲ τὴν ἁβέστερον ἐρεῖν καὶ οἰκειότερον, ἢ θαῦμα καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῖς καὶ ταῖς νεοραῖς οδοῖσι καὶ ἄδλοις ἄνωθεν ἐποπτεύουσι κατὰ πᾶν τὸ εἰκὸς ἦν· καὶ γὰρ ἦν κατ' ἐκεῖνους ὡς εἶπεν πρῶγμα καὶ καινὸν οἶον ἐκτόπως, ἀνθρωπος ἀνύτων δίχα σχεδὸν ἀπάσης μετουσίας, ὧν ἀνθρώποις ἐτι ζῶσι τὸν παρόντα βίον δεῖ, ἀνεπίστροφος καθάπαξ, ἀπροσδέης, οὐ τι μέλον αὐτῷ τροφῆς, οὐ τι μέλον αὐτῷ σκέπης, οὐ τινος περιβολῆς τῷ σώματι, βιαζόμενος ὡσπερ διαβῆναι τὴν παροῦσαν φῶσιν τὴν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης παρακοῆς ἐπαχθισθεῖσαν ἡμῶν καὶ ὡς ἐν ἀνεφύκτω κατέχουσαν εἰρηκτῇ καὶ δεσμοῖς τῆς σαρκὸς ἀλέτοις, καὶ ζῆσαι κατὰ τὴν πρῶτην ἐκείνην ἔνθεον πλάσιν ἀνθρώπου καὶ βίον ἄσκειον ἐν Ἐδέμ, καὶ μὴ πεφνκότα δεῖσθαι καὶ ὠντινονοῦν ἐντεῦθεν καὶ τῆς ὄλης εἰς ἐπικουρίαν, ὡστε καὶ διαρκῶς εἶναι καὶ ὧν τοῖς μεθῦστερον ἐκείθεν ἐτι πω νῦν ἀνάγκη δεῖσθαι· εἰ δὲ τι γε καὶ εἶχεν ἐντεῦθεν αὐτὸς χρῆσθαι, μᾶλλον δ' ὀπηροῦν κἀνταῦθα κατὰ σῶμα, καὶ τόδ' ἀμέλει παντάσῃ φλαῦρον ὄν καὶ οὐδὲν πρὸς λόγον, ὅσα καὶ μηδὲν σχεδόν· ἢ πῶς γὰρ οὐ; ὃ γε παρὰ πολλοῖς ἔτεσιν ἤρκεσεν ἐδ' μάλλ' οὕτω βιοῦντι πρὸς τροφὴν, τὰ ἐκ τῆς γῆς σχέδια καὶ χλόη καὶ βοτάνη τῶν ἀθήτων χρῆσθαι κατ' ἀν-

VITA

Matth. 5, 18.

vitam agit mirabilem

F

3. —¹ corr. prima manu, prius ἑαυτὸν V.
4. —¹ corr., prius οἰκοῦντα ἀπάντων V. —
Novembris Tomus IV.

² ἀνῆρ = ὁ ἀνῆρ hic el saepius. — ³ corr., prius κακοήθεις ἀμέλει V.

- VITA θρόπου, ἀλλ' ἢ μόνοις ἀναδιδομένη καὶ ἀπο-
 sotis herbis νεμεμημένη κτήρει καὶ ζῴοις ἀλόγοις, κἄν
 εἴ ποτε καὶ μάζα τὴν ἀρχὴν ἴσως· εἰ δὲ ποτε
 καὶ μεθύτερον, οὐκ οἶδ' ὅποθεν τῷ παντά-
 πασι ἀγνωσμένῳ, ὅπως τε καὶ αὕτη, καὶ
 ὅσπον τοῦ καιροῦ, καὶ ὅποια δὴ τελευτώσα
 καὶ χρόνον πάντως οὐκ ὀλίγον παρολκῆς ἀπο-
 et aqua λαύουσα· καὶ ὕδωρ εἰς πόσιν αὐτῷ ὡς τοῖς
 vicitans θηρίοις, καὶ αὐτὸ τοῦ ἀγροῦ τὸ ποτόν, ἄφθονον
 ἐνσκενασθὲν τῇ θεϊκῇ προνοίᾳ καὶ ἄπορον· καὶ
 τρίχρον εἰς ἀναβολὴν τῷ σώματι χιτώνιον
 μόνον, οὐποτε συνδυασθὲν (ἢ πόθεν ἂν ἐπὶ
 τῆς ἐρήμης ἐκείνῳ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀκοι-
 ρωνήτου;) κἄν εἰ πάντ' ἀπέμων καὶ τῆς ὥρας
 γίγνοιτο χαλεπὰ καὶ σώμασι γυμνητέουσι
 ἐργώδη, καὶ τοῦτο δὲ πᾶσα ἀνάγκη διερωγός
 τῷ χρόνῳ καὶ πρὸς πᾶσαν ἐπέιγουσαν χρεῖαν
 ἀνίκανον, αὐτὸ καθάπαξ ἐξίτηλον, ἴσα καὶ εἰ
 μὴ παρῆν καὶ περιέκειτο τὸ σαρκίον, καὶ πρὸς
 μηδὲν ὄλωσ' μήποτε πρῶγμα χρήσιμον, μὴ πρὸς
 χειμῶνας, μὴ τοῦναντίον αὐτὸ πρὸς ἥλιον φλο-
 γώσεις καὶ καύσωνας· ὁ δ' ἔτι προσεπιτείνων
 B οἶμαι καὶ προστιθεὶς τῷ καλῷ σκοπῷ καὶ τοῖς
 κατὰ Θεὸν πόνοις, χρόνον ἐφ' ὃν τινὰ σηλαϊώ-
 δη καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀσπιθῆ τε καὶ ἄβατον
 καὶ τῆς τετριμμένης παντάπασι ἀπόστροφον
 καὶ ἀπέλαστον, διορυγῆται καὶ πλεῖν ἔτι πο-
 et in δυνάμενον· τὸν δὲ καὶ διορθεῖς, ὡς ἂν οἶός
 spelunca τ' ἦν, πρὸς ἐσθροὺς ὁτιοῦν σύμμετρον τῇ προθέσει
 latens καὶ μήκος, τοῦτω φέρων ἑαυτὸν ὁ γεννάδας
 hominibus, εἰσοικίσει, λαθάνειν ἔοικεν ἐπειγόμενος καὶ
 ἀποκρέπτεσθαι πάντας ἀνθρώπους, ὅς ἂν μὴδ'
 ἄκων μὴδ' ἐκοσῶσι τισιν ὅτε μὴδ' ἄκωνσιν
 ἐντυχεῖν ἔχοι· ὁ μακαρίας ἐκείνης μοναλίας
 ἀνήρ, ὁ μακαρίας σκητῆς, ὁ καλλίστου θαλά-
 μων, τὴν ἄνω περιφανῆ καὶ θαυμαστὴν προμω-
 μένον πόλιν, τὴν τῶν δικαίων μητροπόλιν,
 τὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ· καὶ τινὰ περι-
 λαμπρον ἐν αὐτῇ μονῇ καὶ τερατοτάτην οἰ-
 κείν, ὧν πολλῶν ἐκεῖσε μονῶν τοῖς αὐτοῦ σπον-
 δασταῖς πρὸς λόγον ἐκάστω κατὰ τὸν θεῖον
 παρασκευάζεται. Ταῦτην οἰκεῖ τὴν διώρυχα
 Ioh. 14, 2. σπονδῆ μάλιστα ἄνυσας, μόνος ἀπὸ παντὸς τοῦ
 κόσμου, μόνῳ Χριστῷ, καὶ οὐ μόνῳ μὲν ὄν, ἀλλ'
 C ἅμα τῷ ἀχωρίστῳ πατρὶ καὶ τῷ πάντως
 ὄσαύτως ἀχωρίστῳ πνεύματι κατὰ τὴν αὐτοῦ
 Ioh. 14, 23. τοῦ σωτήρος ἐπαγγελίαν, τοῦ τοῖς τοιοῦτοις αὐ-
 τόθεν ἐπιδημοῦντος πρὸς αὐτὸν ὄρωσι καὶ δια-
 φερόντως ἐρωτικῶς ἔχουσι αὐτοῦ, καὶ μονῇ
 ἅμα τῷ πατρὶ ποιομένον¹· ἐνταῦθ', ὡς εἰκὸς
 ξυλλογίζεσθαι, κἄν εἰ μὴ τινὰς ἐστὶν ἀγγέλους
 ἔχειν ἐκεῖθεν, διὰ τὴν τοῦ ἀνδρός πάντων ἐρη-
 μίαν καὶ μόνωσιν, καὶ τῶν πραττομένων ἐπόπ-
 τας καὶ μάρτυρας, τοῦ γε πράγματος αὐτοῦ
 μονοῦ φωνῆν ἀριέντος καὶ προκηρύττοντος,
 ἐπιδίδωσι τοῖς ἀσκητικοῖς πόνοις, ἐπιτείνει
 πάντως τὰς ἀσιτίας, τὰς χαμενίας, μᾶλλον δὲ
 τὰς ἀγρυπνίας, τὰς στάσεις, τὰς τῶν γονάτων
 κλίσεις, τὰς ἐμμόνους προσευχὰς τῷ Θεῷ, τὴν
 πᾶσαν ταπεινώσιν τῆς σαρκός, τοὺς πρὸς τὰ
 ἄνω τῆς ψυχῆς δρόμους, τὴν προκοπὴν καὶ τὴν
 κτήσιν ἅπασαν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς· καὶ
 ὡς ἀληθῶς οἶμαι κατὰ τὸν εὐαγγελικὸν ἄριστον
 ἔμπορον τὸν ἐγκεκρυμμένον ἐκεῖσε τῇ διώρυχι
 θησαυρὸν τῆς κατὰ Θεὸν ἀγωγῆς καὶ βελτιώ-
 σεως ἐπινοήσας καὶ ἐσθρῶς, πάντων ἀπαλ-
 λαγεῖς² καὶ πάντων αὐτὸν ἀλλαξάμενος φιλο-
 πονεῖ τε καὶ ἀνορύττει καὶ ἰδιόκτητον πρὸς
 αὐτοῦ ποιεῖται, λαθάνων ἐπὶ τῷ μεγάλῳ τῷδε
 κέροει πάντας ἀνθρώπους.
 6. Χρόνος πολὺς ἐξ οὗ τὴν δραπέτιν ταύτην non tamen
 αἰρεῖται πάντων βίωσιν ἐν μονῶσει καὶ τοῦ Deo.
 βίον παντὸς ἀειφυγίαν· ἀλλ' οὐ ἐνγχορεῖται
 τῷ πάντων καὶ μάλιστα τῶν τοιοῦτων ἐπόπιη
 δεσπότη λαθάνειν ἐς τέλος οὐδὲ κλέπτειν
 οὕτως ἐγγενῶς ἑαυτὸν τῆς τοῦ κόσμου παντά-
 πασι κοινωνίας καὶ κρῖπτεσθαι καὶ τὸ ἀπ'
 αὐτοῦ χρήσιμον πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων ζημιῶν·
 δεινὸν γὰρ εἶναι καὶ τῆς τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ
 μεγάλης τὸδε προνοίας ἀλλότριον, συγχωρεῖσθαι
 κρῖπτεσθαι κατορωρυγμένον οὕτω τὸ τά-
 Matth. 26, 26. λαντον ἀτημέλητον (ὁ κακῶν οἰκονόμων φθά-
 σασ ἔκρινε καὶ διεπρόβη) καὶ τῆς γυμνομένης
 E ἐργασίας ἐκτός καὶ τῆς μεγάλης ἐπικερδείας,
 ἀφανῆς ἀνθρώποις καὶ ἀσυντελές, καὶ τὸ πρὸς
 ἄρα τηλαυγὸς ὄντος λέχρον φῶς ἐπὶ τὸν μό-
 Matth. 5, 15. διον οὕτω καλύπτεσθαι, ἀλλ' ἐν μέσοις εἰς
 πολλῶν ὄνησιν καὶ χρῆσιν κατὰ καιρὸν λάμψαι
 καὶ παρησίας τυχὸν μεταδοῦναι τῆς αὐτοῦ
 λαμπρότητος ἐδ' μάλα καὶ χάριτος. Καὶ ὅπως
 τὸδ' ἔπειτα λοιπὸν γίγνεται καὶ οὐ ἐνγχορεῖται
 τῷ καλῷ προνοητῇ καὶ δεσπότη; τῷ κατὰ
 χῶρον ἡγεμόνι ποιεῖν ἐξήξει, σχολάζοντι πό-
 νων ἴσως τῶν εἰκότων κατ' αὐτὸν καὶ ὅσι
 τῆς ἀρχῆς, οἷα δὴ κατ' ἔθος ὡς τὰ πολλὰ γί-
 γνεται, περὶ κληρονομία καὶ κατ' ὄρεον καὶ
 ἀοικίητον χώρων τρίβην ἐπὶ ζήτησει καὶ ἀμίλ-
 λη καὶ κατεπιχειρήσει θηρῶν, οἱ δὴ καὶ τὰ τοι-
 αῦτα τῶν ζῶων φιλοχωρεῖν εἴθε. Συμβαίνει
 δὴ τῷδ' ἡγεμόνι κατὰ τὸν ἐν τοῦτοις ὅτε πλά-
 Casu a gu- νον ἐν τοῖς ἀοικίητοις καὶ τὴν τῆς ἄρας ἐπι-
 bernatore μελῆ ζήτησιν ἐπιστήναι τῷ χῶρῳ τῆς διώρυχος
 ἐκείνης, ἣ τὸν τοσοῦτον ἐγκόλιον εἶχε θησαυ-
 ρὸν καὶ ὄσπερ ἐν κάλυμ κρηπτόμενον ἄθος,
 ἔτι ποὺ κάλλιστ' ἐδωδέστατον καὶ τερατοτάτον
 ἀνθρώποις χρήσασθαι, εἰ γένοιτ' ἐν φωτὶ τὸδ'
 F ἀνακαλοφθῆναι καὶ γένοιτ' ἐν ἀκωλύτῳ μεταδό-
 σει τῆς αὐτοῦ χάριτος· γενόμενον δ' οὕτως, οὐκ
 ἀμελῶς ἔπειτα παρελθὼν ἀνθρώπος¹, προσσχόν²
 ἐδ' μάλα τοι τὸν νοῦν καὶ περιεργον τῷ ξεντυ-
 χόντι πονήσας, θηρεῖται κάλλιστον ὄντως ἐκεί-
 νος θήραμα καὶ³ περιτυγχάνει μάλιστα ἀδοκί-
 τως ἀθρόον ἀγαθὴ τέχνη τοσοῦτω πράγματι·
 καὶ κατὰ θεῖον νονεχῶς τὸδε κρῖνει· ἐπεὶ
 δ' οὕτω τὸν πολὺ λαθόντα καὶ πολὺ λαθάνειν
 ἐπειγόμενον Ἰωάννην καὶ τὰ κατ' ἐκείνον ἔγνω,
 οὐ μόνον καὶ πολλὸς ἦν παραχρημα θαυμάζων
 ἐν ἐκπλήξει τὸν ἄνδρα, τὴν μεγάλην ἐκείνην
 καὶ γεννηκὴν αὐτοῦ πρόθεσιν καὶ τὴν σπονδὴν
 καὶ τὴν τοσαύτην καρτερίαν, ἀλλὰ καὶ σνετός
 ὧν αἰε' ἐκείνος, ὡς ἔδειξε, κομιδῆ, μᾶλλον δὲ
 τάληθέστερον εἶρεν ἄνωθεν εἶκοι κινούμενος,
 ἔννοιε λοιπὸν αὐτόθεν αὐτίκα καὶ μέγα τι
 περὶ αὐτοῦ, οὐκ ἦκιστα δ' ὄντως ἂν εἴποιμι
 περὶ αὐτοῦ· καὶ πρὸς ἑαυτοῦ τὸ πρῶγμα ποιού-

5. —¹ ποιουμένῳ V. —² corr., prius ἀλλα-
 γεις V.
 6. —¹ ἀνθρώπος = ὁ ἀνθρώπος hic et aliis

locis. —² corr., prius προσχόν V. —³ bis scrip-
 tum V.

A μενος και τὰ δόκητον και πόρρω ἢ κατὰ τοὺς αὐτοῦ λογισμοὺς καθάπαξ, οὗ ξυνέλαχεν ἔρμαίον πάρεργον οὕτω, κρείττωνον ἔπειτα λογισμῶν γίνεται και χρησίμος ἐνταῦθα μάλιστα ἐαυτῷ γίνεται και ὄνασθαι τὰ μεγάλα τοῦ ἀνδρός εἰς τοῦν ἀμέλει βάλλεται και ἀξιοῖ· ὁ δὲ και ἀνιδροσάει οἱ θεῖον νεῶν ἐν ἐπικαίρῳ τῆς χώρας βούλεται, και πείσας και βιασάμενος ὡς εἶπειν πᾶσι λόγοις αὐτῶν, πᾶσι πράγμασιν, ὑπεξαγαγεῖν τῆς καταδόσεως ἐκεῖνης και τοῦ ταρταρόδου ζῶφον και περὶ τῶν νεῶν συστήσασθαι μονήν και πλείστοις ἀθροῖσαι συνάβλους αὐτῷ, μᾶλλον δ' ὀπαδοῦς, ἐπ' αὐτῷ καθηγεμόνι και πολιτάρχῃ τῆς κατὰ Θεὸν καλλίστης ἐκεῖνης συναυλίας και συμβιάσεως και κληρονομίας· ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἰς νεῶν θέμενος και δὴ λαμπρῶς εὐ μάλα και γεννικῶς κατεπιχειρεῖ τοῦ ἀνδρός και τῆς προθεθεμένης αὐτῷ και εἰθισμένης μακροῦς ἡδὴ χρόνος ἐξ οὗ μονώσεως, τί μὲν οὐ λέγων, τί δὲ οὐ πράττων εἰς δωσώπησιν ἐκείνῳ τῷ πάντα κατερωτάτω πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐνστασιν και τὸν σκοπὸν τοῦ βίου. Ἄλλ' ἦν οὐδὲν αὐτῷ πλέον πάντα ποιοῦντι, και παῖον ἀδάμαντα και τίκνιητα κινῶν ἠλέγητο τῆς παροιμίας (1)· οὐ γὰρ εἶχε μεταστήσαι τὸν ἀνδρα τῶν ἀτρέπτων ἐκείνων λογισμῶν και σβέσαι οἱ τοὺς ἐκκάνοντας ἔρωτας τῆς ἡσυχίας και τῆς ἀποχωρήσεως ἀπάντων ἀνθρώπων· οὐδ' εἶχε μεταπέσει τὸν πτωχὸν και ταπεινὸν ἐκείνον τῷ πνεύματι και τῇ καρδίᾳ συντετριμμένον, ὥστε περὶ ἐαυτοῦ πολὺ τι φρονησαι και λόγον καθάπαξ ἄξιον και ἡγεμονίας εἰς τὸ καλὸν σπουδαίους ἀνδράσι και τοῖς κατὰ Θεὸν ἐλομένοις ζῶνι ἐν μοναχικῷ συντάγματι· ἀλλ' ὁ ἐκείνος ἀσάλευτος εἶχετο και ἀκίνητος τῶν περὶ ἐαυτοῦ λογισμῶν τῆς εὐτελείας και οὐδενείας και οἷός τ' ἦν διακαρτερεῖν ἐνταῦθα τῆς γνώμης· και εἰς τέλος ἀποθεῖσθαι τὴν πρόκλησιν· ὡς δ' ὅμως εἶχεν οἰκονομία χρησάμενος και μὴ καθάλου τὰς περὶ τούτων τὸν ἡγεμόνα χρηστὰς ἐλπίδας ἀφρημένους ἀποπεμφόμενος, σκοπῶν, ὡς ἂν ἐν τῷ νῦν εἶναι τοῦ ἀνδρός ἀπαλλαγῆς ἕστερον ἔχοι χρῆσθαι καθ' αἶρεσιν ἐαυτῷ, ταχὺς ἔπειτ' ἀνόσας και τὸν καιρὸν ἀπάσας και τὴν πρόσκαιρον ἀσχολίαν, ἔξεισιν, ἀλγῶν μὲν κομῆσθαι, ἔξεισι δ' ὅμως και καταλείπει τὴν φίλην ἐκείνην και εἰθισμένην χρόνιον οἴκησιν και διατριβὴν και πρὸς ἄλλην ἐρήμην παντάπασι και ἀδόκητον και ἀγνωστον ἐαυτὸν ὑποσυλᾶ και μεταφέρεται, δραπετεύων τὸν ἐπιεικῶς οὕτω ποθοῦντα και μετ' ὀλίγον αὐ ἐπιθησόμενον².

C 7. Τί τὸ ἐντεθθεν; ἐπιστάς ἐκείσε τῇ ὑστεραία κατὰ χώραν αὐ ὁ καλὸς ἐραστής μετ' ἐλπίδων οὐκ ὀλίγων ἴσως και παρασκευῆς ἐνστατικωτέρως ὡς ᾔετο κατεπιχειρησαι τῆς ἀπειθείας τοῦ ἀνδρός, και μὴ ξυλλαχῶν, ὡς ἐπόμεναι τε και ἐδόκει τῶς, ἀλλ' ἄρ' αἰσθόμενος προοδεδομένος οὕτω και ἀποβουκοληθεῖς τῶν θερμῶν ἐκτόπως ἐρώτων και τῶν ἐπ' αὐτοῖς καλλίστων ἐλπίδων, ἡσχαλε δεινῶς ὅπως, βέ-

λεσιν ἀνυποίστοις ἀθυρίας μέσῃ ἐπλήττετο τὴν καρδίαν, ἠριᾶτο μάλα τοι καταμεμφόμενος ἐαυτοῦ¹ τῆς εὐθελείας και τῆς ἀπάτης· οὐκ εἶχεν ὁ, τι χρῆσαιτο, πάντοθεν ἀναδιφῶν, μὴ ξυλλαχῶν, ἐξαπορούμενος. Ἄλλ' ἐν τούτοις γίνεται οἱ κατὰ Θεοῦ πάντως πρόνοια ἀκεσῶδυνόν τι και χρηστῆς ἐλπίδος ἐχέγγων τᾶνδρῶν· μοναχὸς τις, ἐπαινετῆς ἐχόμενος ἀνὴρ ἐκ μακροῦ πολιτείας, και τὸν τρόπον τούτον ὡς εἰκὸς και ἅμα καθ' αἶμα ὀκειωμένος Ἰωάννη, συνελγίσας πάνν τοι τῷ τῆς ἐρωμένης ἐντυχίας ἀποτυχόντι κἀντεθθεν ἐπιεικῶς δυσχερῶς ἔχοντι, προθύμως ἐθελεντῆς αὐτὸς ὄφιστάται τὸν πόνον και τὴν Ἰωάννον ζήτησιν και θαρρεῖν ἐγγυᾶται Θεῷ, θαρρῶν αὐτὸς τῷ πάντων αἰτίῳ καλῶν τὸ πάντως τυχεῖν· οὐκ ἀστοχεῖ μὲν γε, ὡς ἀνὴρ ἠλιπσεν, ἀλλὰ μετὰ πολλὴν ἐρευνα ἀμέλει και πόνον και πλάνον περὶ τῷ ἀνδρὶ και τῇ τοῦδε φυχῇ και ἀποκρῶφει, ξυντυχάνει πως ἀδόκητὰ οἱ, μᾶλλον δ' ἀληθέστερον ερεῖν ἐν παντὶ τῷ κατ' αὐτὸν εἰκότι, παλαιῷ τινι τὴν ἀρετὴν και τὴν ἡλικίαν μοναχῷ, τὰ κατ' αὐτὸν ἴσως ἀγνωστοῖν, προθύμως εὐ μάλα καθυποταττομένο και ξυνόντι πρὸς πᾶσαν μετ' ἔρωτος ἐπηρεσίαν ποιεῖσθαι. Ἐπει δ' ἐντόχοι, λιπαρῶς ἐμπύπει τῷ ἀνδρὶ πάντα τρόπον πειρώμενος ἀποσπᾶν ἐκείθεν και συνέλκειν, ἢ βούλοιστ' ἂν· και σκοπὸς ἦν ἀνύτειν και πᾶν ἦν αὐτῷ γιγνόμενος, πείθων πᾶσι λόγοις, βουλεύων περὶ τοῦ συνοίσοντος κατ' αὐτὸν, δεδιττόμενος, ἀπειλῶν τὸ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ βάρος και τὰ τῆς ἀπειθείας κρίματα, χρηστῆς αὐ ἐλπίσι κουφίλων και ἀνακτόμενος, ἐποτιθέμενος, ὡς ὄφῃον ἔξει τὸ πρᾶγμα οἱ Θεοῦ συνόντος· πάντως δὲ συνέσεσθαι τῇ τῆς ταπεινώσεως ὑπακοῇ και τῷ πρὸς αὐτὸν ἡλικιότι· και χρῆσθαι δὴτα μάλα τοι θαρρῆσαι και μὴ δεδιέναι, ὡς οὐδὲν μήποτ' ἀπαντήσῃ ἐντεθθεν δυσχερῆς οὐδὲ ζημίαν μὴ τιν' ἐσομένην αὐτῷ τῷ πρώτῳ σκοπῷ και τῇ προθέσει· και αὐτὸς δὲ συνέσεσθαι οἱ τοῖς καμᾶτοις και κοινωκῶν ὄφιστάται και συμπονεῖν² και πᾶν ἄρα προθύμως τὸ κατ' αὐτὸ ἰκνούμενον συνεισφέρειν, τοῖτοις ἀνὴρ μαλάξας ἐκείνον και ὑπὸ χεῖρα ποιησάμενος και μάλιστα τῷ τοῦ Θεοῦ δέει και τῇ τῆς ἀπειθείας ἐπιτιμήσει και τοῦ ἀταπεινώτου και ἀδουλότου καθάπαξ φρονήματος· ὁ δὲ ταχὺς ἔπειτ' ἀναστρέφων, φέρων ἠδὲς ἡκει τὸ ζητούμενον τῷ ποθοῦντι. Και παρῆν Ἰωάννης, τὸ γλυκὸν θέαμα, και παρῆν τῷ σφοδρῶς ἐρώντι³ κάλλιστα προσρηγῆς, ἐτοιμασθεῖς χαρῆζεσθαι· τί δὴθ' ἐξῆς ἀμέλει; θερμὸς ἀνιστᾶν τὸν ἱερὸν οἶκον ὁ ἡγεμὼν και τῆς ἐπαγγελίας ταχὺς ἀπρόσκοπος, ἀπολαβὼν τῆς εὐπορίας και τῶν μακρῶν εὐοικεν οδοῶν ἐν τοῖς βελτίστοις, ἀπολαβῶν τῆς ἡγεμονίας ἐν τούτοις αὐτῆς κρείττον ἢ μάλιστα ᾔβησεν ποτ' ἂν, χάριν ἔχων αὐτῇ μονορῶδῳ μεγίστην, ὡς ταύτην αἰτίαν οὔσαν οὕτω πρᾶγματος ἐκκταισιότατον και πολλῶν δικαίως ἦν τιμωμένον τυχεῖν.

8. Συνίσταται λοιπὸν τάχους ὅσον και εἰς

VITA
a monacho sene reductur;

De ecclesia cum monasterio condenda suasio.

Iohannes clam aufugit.

A gubernatore frustra quaesitus

⁴ corr., prius τὴν γνώμην V. — ⁵ corr., prius ἐπιστησόμενον V.

7. — ¹ corr., prius ἐαυτῷ V. — ² corr., prius πονεῖν V. — ³ corr., prius ἐρώτι V

(1) Pseudo-ZENOBII Cent. I, 55, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroemiographorum graecorum, t. I, p. 22.

ὅσον



VITA
monasterio
constituito,

seni illi
gubernacula
committit

et ad
eremum
redit;

monasterii
curam ipse
suscipit.

ὅσον οἰόν τ' ἦν τὰ τῆς μονῆς, κάλλιστα πάντα, περιλάμπρα πάντ' ἐν καιρῷ· χορὸς συναυλίας καὶ πρόβητοι πολλοὶ γεννικῶς ἀριστίνδην¹ ἀθροίζονται τῆς ἀρετῆς ἐργάται· καὶ προστάτη μὲν πάντες καὶ ἀλείπτῃ τοῦ βίου καὶ ἡγεμονίᾳ σαφῶς ἀθροίζονται μετ' ἔρωτος Ἰωάννη· ἀλλὰ μὴν ὁδ' ἔπειτα τὴν ἡγεμονίαν αὐτὴν ἀνατίθεται μάλιστα καὶ τῶν συνιόντων καὶ τῆς μονῆς τὴν ἐπισκοπὴν τῷ καλῷ κοινῶν καὶ παρακεκληρότι πρὸς τοῦτον ἐκείνῳ πρεσβύτῃ καὶ ἡλικιωτίνῃ ἔχοντι τὴν ἐν τῇ μοναχικῇ βιοτῇ παιδείαν καὶ ἀσκησιν, εἰ καὶ τῆς ἐκείνου νεότητος πολλῶν δευτέραν· ὁ δ' ἔχεται καὶ αὐτὸ πλεόν τῆς πρὶν μονώσεως καὶ ἡσυχίας· καὶ ἦν μὲν καὶ τῷ κοινῷ συμπαρόν πολλή τις ὄνησις καὶ πάσης ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας προσηκούσης τῷ βίῳ κωνῶν ἐκεῖνος καὶ λόγοις καὶ ἐποδείγμασι, τῷ καθ' αὐτὸν βίῳ καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς αὐτοσυργίᾳ, πρᾶγμα μὲν τόδ' ὄντως ἀνεφικτον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁμοῦ ὅσα καὶ κέντρον νόττον καὶ τοὺς ἄλλους ἐραστάς τῶν καλῶν πρὸς μίμησιν· ἦν δὲ μάλιστα² ἑαυτῷ προσέχων καὶ τῇ πρὶν εἰθισμένῃ τὸν νοῦν ἡσυχία καὶ μονώσει τῆς βιοτῆς ἔστιν ὅτε καὶ πολλὰκις τοῦτο· καὶ τῆς μονῆς ἀπόδημος ἐν ἐρημίᾳ καὶ τῶν πολλῶν ἀπότροφος καὶ ὡς ἀληθῶς ἄτροφος ἐκεῖνος πολλῶν ἡμερῶν, γυμνός ἐξιὼν καὶ πάσης καθάπαξ ἀπαράσκευτος χρείας. Εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα χρόνος οὐκ ὀλίγος Ἰωάννη καὶ τῷ κοινῶν τοῦ παντός ἔργου πρεσβύτῃ καὶ τῇ καλῇ μάνδρα τῶν λογικῶν ἐκείνων προβάτων· καὶ πάσης ἦν ἀρετῆς εὐθηνία τῇ μονῇ καὶ πάντων ἐπιμέλεια τῶν καλλίστων. Ἐπεὶ δ' ὁ κοινῶς ἐκεῖνος τοῦ παντός σπουδασμάτος καὶ μάλιστα τῶν πλειόνων φροντίδων ἐπίτροπος τῇ μονῇ καὶ ὢν μάλιστα κατ' ἀνθρώπους ἔτι πω ζῶσι δεῖ φθάνει τὸ χρεὼν ἀποτίσας τῇ φύσει τε καὶ τῇ σεμνῇ πολιᾷ καὶ μεταθέμενος τὴν ζωὴν, διαδέχονται κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην τὸν Ἰωάννην οἱ πόνοι πλείους· οἱ τε γὰρ καθ' αὐτὸν ἰδίᾳ μὴδὲν ἦττον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ἐκάστοτ' αἰεὶ προκόπτοντες οἶμαι καὶ συμπροϊόντες τῷ χρέον καὶ τῷ ἀνδρὶ προσεπαύξοντες ἡλικιωτὰ τῇ ζωῇ καὶ συμπροστιθέμενοι πλείν ὅτι ποτ' ἄρ' αἰεὶ τοῖς ἔτεσι, καὶ τὰ κατὰ τὴν μονὴν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ σπουδαστάς τῆς ἀρετῆς αὐτῷ μόνῳ, πάσης ἐπικουρίας καὶ κοινωνίας ὀφρανικῶ, λείπεται· καὶ τὸ καθεστὼς ἦν ἀνάγκη συντηρεῖσθαι τῆς εὐεξίας πάνν τοι τῇ μονῇ, καὶ μᾶλλον ἴσως αὐτῷ, ὡς γε τὸ κατ' αὐτὸν εἶκος ἐπαύξειν καὶ λαμβάνειν ἐπίδοσιν εὐγενῆ· καὶ ἦν οὕτω λοιπόν, καὶ τῷ ἀνδρὶ μάλιστα³ ἐπαύξειν εἶχεν ἡ μονὴ συνεχῶς ὅσα ἡμέραι καὶ προχωρεῖν καὶ τῆς εἰς Θεὸν φεροσύνης πρὸ ὁδοῦ γίνεσθαι· καὶ πάσης ἀγαθῆς ἕξεως ἦν ἐργαστήριον καὶ πάσης ἀγαθῆς ἕξεως ἐν μνήμῃ πάσης καὶ διαβόητος· πᾶσα γὰρ ἐκείνη ὥσπερ ἐν πεντάθλοις ἀμιλλα τοῖς τῆς ἀρετῆς ἀγωνισταῖς, πᾶσι πρὸς ἀλλήλους παραβαλλόμενοι, πᾶσιν ἀφορῶσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα τοῦ κατὰ Θεὸν βίου καὶ τῶν σκαμμάτων ἀγωνοθέτην, καὶ μὴ λείπεσθαι τοῦ ἀνδρός ἐπειρομένους,

εἰ καὶ περὶ παρὰ Λύδιον ὄντος ἄρα (1) τὸν D ἐκείνου δρόμον ἀπαντες ἤλανον· ἀτὰρ ὡς εἶδει γε ὁμοῦ πρὸς ἐκείνον τέως μὲν μετ' ἔρωτος ἀτίκα προσσεχεῖν² αὐτοῦ τῇ ξυνηχίᾳ, ξυνηχόντα δὲ καὶ τῇ περὶ τὴν φήμην πιστωσάμενον παρὰ τοσοῦτον ἀλόαν τῆς ἀρετῆς Ἰωάννου καὶ τῶν λόγων καὶ τῆς ἡδίστης ὀμιλίας, ὥστε κἂν ἀπέστη τῆς προκειμένης αὐτῶθεν ἀνθρωπος, κἂν ἀλείπατο καθάπαξ παντὶ τῷ βίῳ καὶ πᾶσι πράγμασιν, ὅπισω κολληθεὶς ἀτμητα παντάπασιν τοῦ ἀνδρός, εἰ μὴ ἄρ' αὐτὸς ἐκεῖνος Ἰωάννης μάλιστα³ οὐκ ἤξιον μηδὲ ἐνερχοῦται μὴδ' ὄψετο μὴ χρῆται κράτιστα πάση κρῖσει μὴδ' ὀλιγοψῆσαι δεσποτικῶν συνθημάτων καὶ χροῖσεως ἐπικαιροτάτης ἴσως τοῖς κοινοῖς πράγμασι.
9. Ταῦτ' ἄρ' ἀντιτείνειν¹ οὐκ ἔχον ἐκεῖνος (ἢ τί γὰρ οὐκ ἐμελλεν οὕτως;), ἀκων μὲν καὶ μάλιστα² ἀηδῶς, μέλλων δ' ὁμοῦ ἀπαλλάττεσθαι καὶ παριέναι καὶ χωρεῖν κρῖστα κατὰ πρόθεσιν εὐγενῆς ἔπειτ' ἀπαντᾶ κάλλιστ' εὐ μάλα τῇ χρεία καὶ τοῖς περὶ τοῦ νεῷ πόθοις Ἰωάννη· καὶ χρεμάτων οὐκ ὀλίγων μὲν, ὀλίγων δ' ὄν, εἴ τις εἰκότως ξυμμετροῖτο, μέγιστ' ἀλλαττόμενος καὶ κατακτώμενος κέρρη καὶ μείζον ὡς ἀληθῶς ἐκεῖνος κατὰ λόγον τοῦ ἔργου τὸ πάρεργον ἐμπορεσάμενος τῆς ὁδοῦ, κατατίθεται μὲν Ἰωάννη πρόθετος ἡδίστα πᾶν, ὁ, τι μάλιστα³ ἱκανός, καὶ πρὸς γ' ἔτ' ἴσως, ὅσον χρεῖματος εἶδει πρὸς τοῦτον, τὴν ἀνίδρυσιν εἰς κάλλος τε καὶ κρατίστην μὲν οὖν τοῦ νεῷ· τυχὼν δ' ἐφοδίων ἐκταυσιότατων ὄντως, εἰς τὸν ἀπαντα βίον καὶ τὴν προκειμένην αὐτῷ νῦν εἶναι, πάντ' εὐσχῆσειν ἢ βοόλοιτ' ἂν καὶ πρόθεσις ἦν τῶν εὐχῶν ἐκείνου, λοιπὸν ἔπειτ' ἀνύσας ἀπαίρει καὶ ὁδοῦ ἀπτεται· Ἰωάννης δ' ἐξῆς αὐτῷ πρὸς τὸν ἀδόκητον πορισμὸν ἐκείνον καὶ τὴν ἄνοσθεν οἰκονομίαν ἐκ Θεοῦ σαφῶς οὕτωσι ξυλλογίζεσθαι καὶ χορηγίαν εἶχεν, ὁ, τι ἂν χροῖτο κατ' ἔφρασιν· καὶ ταχὺς εὐ μάλ' ἀνίστη τὸν νεῷν, κάλλιστόν τε καὶ μέγιστον ἢ κατὰ τὸν πρὶν, καὶ πάντ' ἀσφαλιζόμενος ὡς οἰόν τ' ἂν εἴη κράτιστον· καὶ ξυμπεραίνει τελεντῶν πάση σπονδῇ χορησάμενος, ἄτε τὴν αὐτοῦ τελετὴν τῆς ἐνθάδε ζωῆς ἤδη παροῦσαν καὶ προσορώμενος καὶ προλέγων ἐπὶ ἡητοῖς. Καίτοι γ' ἐπηρείαις τισί, τοὺς θεμελίους καταβαλλόμενος καὶ τὴν οἰκοδομὴν ἐγείρων ἤδη, τοῦ μισοκάλου καὶ αἰεὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀντιπράττοντος προσκόψας καὶ πολλοῖς ἐργώδεσιν αὐτομάτοις κατὰ τῆς σπουδῆς συμβᾶσιν, ὁ δ' ὁμοῦ οὐκ ἀνῆκε μὴ οὐ πάντα τρόπον αὐτὸς κατεπείξας τέλος ἐπιθέσθαι καὶ παντέλιον ἔτι πω περιῶν τῷ βίῳ τὸν ἱερόν ἐκείνου οἶκον δεῖμασθαι καὶ καταλιπεῖν, ὡς ἔρωσ εἶχεν. Ἀτὰρ ἔπειθ' ὡς ἐκείνου μάλιστα³ ἔρωσ οὕτος ἄρ' εἶχεν ἀλλάξασθαι τὰ παρόντα καὶ μεταθέσθαι τὸν βίον, λύεται δὴ τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς καθάπαξ καὶ τῆς ἐνταῦθα βιώσεως, ὁ καὶ πρὶν ὡς ἀληθῶς ἄδετος καὶ πολὺς ἀνύτων ἄνω καὶ βλέπων καὶ τὸ πολίτευμα ἔχων ἐν οὐρανοῖς, λύεται δ' ὁμοῦ καὶ τῶν εἰς προὔπτον ἐχόντων δεσμῶν τῆς φύσεως· καὶ τὴν ψυ-

Splendidi
templi
aedificatio.

E

F

Iohannis
obitus.

8. — ¹ ἀριστίνδην V. — ² corr., prius προσχεῖν V.

9. — ¹ ἀντιτείνειν V.

(1) Pseudo-DIOGENIANI Cent. VI, 28, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroemiographorum, t. c,

p. 274; PINDARI Fragm. 206 (222).



A χλὴν μὲν ἀπολαμβάνουσιν, ὡς ἠπεύρετο, ἢ τῶν θεῶν ἐποπτεία καὶ τῶν οὐρανίων ἢ διατριβὴ καὶ τῶν συνάθλων καὶ κοινωνῶν συναγωνιστῶν τῆς ἀρετῆς αἱ χορεία καὶ συναυλία περὶ τὸν κοινὸν δεσπότην· τὸ δὲ καλὸν αὐτῆ καθηγισμένον σῶμα ταῖς ἐπαινεταῖς ἀγωγαῖς καὶ ὑπερσεταῖς, αὐτῆ λείπεται τῆ μονῆ καὶ παντὶ τῷδε² μάλιστα τῷ βίῳ θησαυρός, θαυμαστῶς ὅπως ἐπαρκῶν ὁ νεκρός πολλοῖς ἐδζωῖαν κατὰ καιρὸν ἐκάστοις κατὰ τὸ παραστὰν ἐκάστοτε τῆς χρείας.

Miracula. 10. Ἀντίκα γὰρ πολὺς ἐκεῖνος ἐν θαύμασι καὶ τεραστίοις, εὐεργεσίας ἀνθρώποις βέβωον ἀδάπανος καὶ ἠῆσθ¹ ἔτοιμος ἀντόθεν ἅπασιν, οἷς ἄρα δεῖ καὶ ὦν ἄρα δεῖ πάντως ἐκάστων· καὶ πάσης ἀπαλλάττει ἤθῶν δυσχερείας καὶ πάντων χαλεπῶν πραγμάτων καὶ οὐκ ἔστιν ἐφ' ὅτῳ μὴ· καὶ δοξάζει τὸν ἄνδρα μεγάλως ὁ πάντ' ἀγαθὸς καὶ πάντα δυνάμενος Θεὸς καὶ

1 Reg. 2, 30. δοξάζει ἐπαγγελίαν τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, ἦντιν' ἄρα δὴ πάντως ἔστι λογίζεσθαι δόξαν αὐτοῦ παρ' ἀνθρώπων¹· καὶ δήλον, ὡς οὐκ ἂν ἄλλην ἢ ὅσοι κατὰ τὸν ἀποστολικὸν λόγον δοξάζουσιν τὸν Θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτῶν καὶ τῆ τῆς σαρκὸς ἀγνότητι καὶ ταιλαπωρίᾳ καὶ πόνοις κατὰ Θεόν, συνεργοῦσι τῆ τῆς ψυχῆς πτερώσει καὶ κόφοις ἄνω φέρουσι δρόμοις, ὡς ἄρα καὶ γέγονε κομῆθι περὶ τοῦδ' ἐπιμελῆς Ἰωάννη, ἔδν ὀλίγοις παλαιοῖς ἐκεῖνοις ἐκ μακροῦ πάντων ἀνθρώποις ἐκλογίμοις τε καὶ περιβήτοις, καὶ νέοις οὐχ ἥμισυ κατ' αὐτὸν ἔτ' αὐ ἐξῆς· καὶ δοξάζει πολλοὺς ἀντίκα τὸν ἄνδρα θαύμασιν, ἥπερ ἔφη, Θεός, καθάπερ ἀμέλει κατ' ἔθος τοὺς ἐραστὰς αὐτοῦ, καὶ ἅμα πιστούμενος ἔοικεν ἐκ τῶνδε τῶν ὁμομένων τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν καὶ ὡς αὐτῷ κατὰ γνώμην ἀνὴρ ἐβίου, καὶ βεβαίῳ ἴσως ἀμφιγροσθεῖ τισιν, οἱ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας κατὰ βίον καὶ νέους ἐπιμελητὰς τοῦ ἀγαθοῦ μὴ ἠσπίδος ἔχουσι πειθεσθαι καὶ κακοὶ κακῶς ἀποτρέπονται καὶ ἀφημιάζουσι τῆ τῆς ἀρετῆς κατὰ φύσιν τὸν ἀεὶ χρόνον ἀπροσκόπως χηρείαι, καὶ τοῖς τοιοῦτοις μόνοις ἀναμφιλέκτως ἔργοις,

1 Cor. 6, 20. τερατώδεσι καὶ τὴν φύσιν καὶ πᾶν κατ' ἔθος ἀνθρώποις νικῶσι, πειθονται· καὶ τοῦτ' εἰδ γε δήλον ἐκ τῶν προτέρων ἐκεῖνων καὶ τῆς ἀεξήσεως ὄντως διὰ θαυμάτων τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, ἃ καὶ ἐπηγάγοντο τῷ δόγματι τῆς ἀληθείας καὶ τῷ Χριστῷ καὶ κατησφαλίσαντο δοῦλους πάντας ἀνθρώπων τὴν πρώτην εὐθὺς ἄμ' ἀρχομένῳ τῷ καλῷ κηρέγματι, ἠνίκα μετὰ σαρκὸς ἔτι πῶς τοῖς ἀνθρώποις ἐπεδήμει καὶ σὴν ὁ πάντα πληρῶν ἀεὶ Θεὸς καὶ πᾶσι πανταχοῦ παρών, καὶ τὸν ἀεὶ τοῦτο χρόνον καὶ καθεξῆς τοῖς ἐκδεξαμένοις τὸ κήρυγμα, τοῦ Κυρίου συνεργούντος, ὡς τὰ ἱερά φασὶ λόγια, καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολούθων σημείων, καὶ τοῖς μετ' ἐκεῖνους ἔθ' ἐξῆς προαγωνισταῖς καὶ ὁπαδοῖς τῆς πίστεως· τούτοις δὴ καὶ νῦν εἶναι δοξάζει τὸν αὐτοῦ θεράποντα Χριστὸς, τοῖς θαυμαστοῖς ἔργοις·

C καὶ ἅμα συνήθως, ἥπερ εἴρηται, πιστοῦται καὶ καθόλου τὴν πίστιν καὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν καὶ τὸν τῷ Θεῷ φίλον βίον. Καθ' ἕνα μὲν οὖν ἐπεξέταται καὶ διερευνᾶσθαι καὶ προτιθέσθαι λόγοις καὶ ἱστορίᾳ τῶν τοῦ ἀνδρὸς θαυμασίων, μανίας ἂν σαφοῦς ἔργον εἴη καὶ παραπλήσιον κατὰ τὸν Μαργίτην ἐπ' αἰγιαλῶν ἐστῶτα καταριθμῆσθαι κύματα (1), ἢ μᾶλλον γραφικῶς ἐρεῖν τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὰ χεῖλη τῆς θαλάσσης καταριθμῆσθαι· οὐκ ἄκαιρον δ' ἂν ἴσως εἴη τῷ λόγῳ μέτρι' ἄττα τῶν πολλῶν ἀπολεξάμενον νυνὶ παραθεῖναι, φεύγοντα τὸ μήκος, κακ τοῦτων τὸ πᾶν κατ' αὐτὸν πιστώσασθαι καὶ τὴν ἐκ τῶν σημείων βεβαιωθεῖσαν κατὰ τὸν εὐαγγελικὸν λόγον τοῖς ἀνθρώποις ἀρετὴν τοῦ Θεοῦ προνοίας τε καὶ σοφίας, κακ τοῦ κρασπέδου θοιμάτιον ὡς εἰπεῖν ὑποδείξει (2), τὴν κατὰ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς ἅπασαν ἐργασίαν, ἢ κακ τῶν ὀνύχων αὐ ὑποφῆναι τὸν λέοντα (3) μάλ' εἰς προῦπτον, ἔπειτα ξυλλογίσασθαι εἴτουν τὸν ὡς λέοντα πεποηθῶτα δίκαιον καὶ κατὰ πάσης ἀκμιώτατον τῆς κακίας καὶ τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως.

11. Γύναιόν τι πονήρως μάλιστα¹ ἔχον, μιν ὀδεῖ πνεύματι διασσεισμένον τὸν νοῦν, τ' ἄλλ' ἅπαντα καὶ παρᾶτροπον φερόμενον καὶ λυμαινόμενον σπαργαμοῖς ἀσχητοῖς καὶ φοραῖς σπαργώσαις ἐαυτῷ καὶ τισιν ἴσως ἄλλοις ἔγγιστα γιγνομένοις, σωφρονικὸν δὲ τοσοῦτο μόνον, ὡς ἂν εἰς ἐπικουρίαν ἐκκαλεῖσθαι τὸν Ἰωάννην κατὰ τοῦ πονηροῦ πνεύματος, ἔτι πῶς περιόντα τῷ βίῳ, λιπαρῶς προσέκειτο τῆ τοῦ ἀνδρὸς ἰκεσία· καὶ ἦν αὐτῷ κάμνοντι μηδὲν πλέον ἐπὶ τῆ ζητήσεϊ, ὥστε καὶ τελευτῶν ἀπεργνωκὸς οἴχεσθαι τε καὶ ἀποστῆναι τοῦ δι' ὄχλου τῷ ἀνδρὶ γίνεσθαι, ταμιεύοντος ἔοικε τοῦ Θεοῦ τῆ μεταστάσει τῆς ζωῆς ἐκεῖνον τὸ θαῦμα. Ἐπει δ' οὖν ἄνθρωπος μετέλλαξε τὸ ζῆν καὶ ὁ νεκρός αὐτοῦ κατὰ γῆς ἐκέκρυπτο, μηδὲν ἐπ' αὐτῷ περιεργον εἰς φιλοτιμίαν καὶ πλεῖν ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπ' ἄλλοις πονησαμένον τινὸς τῶν προσηκόντων, τὸ γύναιον ἐκεῖνο, μὴ τι μὴ παρὰ του προπεπρωμένον περὶ τοῦ νεκροῦ, περὶ τοῦ τάφου, πόρρω τοι διατρίβον, παραντίκα φέρεται δρόμῳ παντὶ καὶ τάχει πολλῷ, μὴ δὴ τινος ὑποδεικνύντος, ἐπὶ¹ τῆς γῆς, ἢ τὸν τίμιον ἐκεῖνον θησαυρὸν, εἶχεν, καὶ θαυμαστῶς ὡς εἰπεῖν ζῶντα Θεῷ νεκρὸν ἀνακαλεῖται τραπῶς αὐτὸν δάκρυσιν, ὀλολυγῆ, καρδίας ζέσει, νῦν γοῦν ἐπινοῦσαι καὶ προσσχέιν² ταῖς λιταῖς καὶ μὴ παριδεῖν, ἀλλ' ἀπόσασθαι τὸν κατατραννοῦντα δαίμονα καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγῆν καὶ ἴασιν δοῦναι· καὶ ἅμα χερσὶ πονεῖται καὶ ἀνορῶντι τὸν τάφον· καὶ θαῦμα ἐπὶ θαύματι, καὶ προκαλεῖται συμπονεῖσθαι καὶ συνασπίζειν ἐαυτῷ καὶ συνασπίζειν τῷ θαύματι καὶ πλείω τὴν ἔλπην καὶ τὴν ἀφορμὴν ἐπισπέρειν καὶ ἐπιδιδόναι τῷ παραδόξῳ ἀνδρὶ λελωβημένον τὴν χεῖρα καὶ κατηργημένην νεκρῶν ἔχοντα, ὡς ἂν καὶ τῶν αὐτῶν ἀμέλει τοῦ Θεοῦ τε καὶ

VITA

Ierem. 40, 22.

Marc. 16, 20.

Prov. 28, 1.

Mulier daemoniaca

F

et vir manum habens debilem

² τὸδε V
10. — ¹ corr., prius ἀνθρώποις V.

11. — ¹ ὑποδεικνύντος ἐπὶ in marg. alia manu V. — ² corr., prius προσσχέιν V.

(1) APOSTOLH Cent. XI, 7, LEUTSCH-SCHNEIDWIN, Corpus paroemiographorum graecorum, t. II, p. 517. — (2) Pseudo-DIOGENIANI Cent. V,

15, LEUTSCH-SCHNEIDWIN, op. c., t. I, p. 252. — (3) LEUTSCH-SCHNEIDWIN, ibid.

τοῦ



VITA
sacrum
corpus
effodiendo
requirunt
et sanan-
tur.

τοῦ θεράποντος αὐτοῦ τυχὼν καὶ τυχὼν κοινῇ
τῆς ἰάσεως, καλῶς ἔπειτ' ἀπαλλάττετο. Καὶ
πάντων συγχωροῦντων ἀμφοῖν μόνοιν τῷ πόνῳ
καὶ ἡρέμ' ἐχόντων τῶν παρεστώτων τῷ καινῷ
τοῦ πράγματος καὶ προσδοκούντων, Θεοῦ πάν-
τως κινούντος, μέγα τί ποτ' ἄρ' ἐντεῦθεν ἐσό-
μενον τὸ πρᾶγμα τάχους ὄσον, αὐτόθεν αὐτίκα
παράδοξον μὲν οἷον Θεοῦ, κατ' ἐλπίδα δ' ὁμοῦ
καὶ δόξαν, ἦν τρηκαυτ' εἶχον, ἀπαντὰ τοῖς τε
κείμενοις ἐκείνοις τε καὶ πονουμένοις καὶ τοῖς
ἐφροσῶσι τε καὶ ἐφοροῦμένοις, καὶ ἄμφω γε τὸ
νενοσηκότε τυχόντε κατ' ἔφρασαν καὶ ἠγνώ-
στον ἔχοντε τοῦ λοιποῦ, κήρυκε μεγαλοφώνῳ γί-
γνεσθον· καὶ τρανοῦντε τὸ θαῦμα πάντη καὶ
πᾶσιν ἀνοίγετον λοιπὸν τὴν θέραν ἐπὶ τῷ τερα-
τουροῦντι τοῖς ζῶσι νεκρῶ πᾶσι τοῖς ὑπό-
τινος συμφορᾶς ἐχομένοις τοῦ σώματος καὶ
πονήρως πράττουσιν· ἐξαίρουσί τε γὰρ παρ-
ρησία τοῦντεῦθεν οἱ μοναχοὶ τοῦ τάφου καὶ
τῆς κατάργου τὸν νεκρὸν ἐπικρούμενος εἰς φῶς,
καταπεληγμένοι τῷ γεγονότι, καὶ τὰ εἰκότα
δρᾶν ἀξιούντες ἀνάγουσιν εἰς εὐκαιρον ὄντως
καὶ ἀδαπάνητον τὸν θησαυρὸν καὶ³ μετάληψιν,
ὅστις ἂν δέοιτο χρῆσθαι· καὶ ἡ πηγή ἤϊσθ'
ἀναστομῶνται παντὶ κείμενῳ προσεῖναι καὶ
πᾶν ἀλεξικακὸν πάσης ἐπιρρείας ἀρύεσθαι.

12. Καὶ τοῖνον πρὸς πολλοῖς ἄλλοις μάλιστα
ἔγγιστ' αὐτίκα καὶ γύναιον ἕτερον, ὡσαύτως
κάτοχον πονηρῶ δαίμονι καὶ τὰ δεινότερα πάσ-
χον, πρόσσεισί τε καὶ τυχάνει τῆς τοῦ δαίμονος
ἀπαλλαγῆς καὶ σωφρονικῶς ἐντεῦθεν ἀναφέρει
τοῦ λοιποῦ βίον ὡς ἡδίστα. Καὶ νέος τις ἄλλος,
ὡσαύτως πνεύματι πονηρῶ παλαίων καὶ με-
μηρῶς οἰκτιστα καὶ βαρυσυμφορώτατα χρώ-
μενος, ἐκεῖνη τε γίγνεται καὶ ὡσαύτως εὐ ἔχον
ἐκείθεν ἀποχωρεῖ. Καὶ ἄλλος αὖ ἐπ' ἄλλῳ πρόσ-
σεισι καὶ πλείους ἐπὶ πολλοῖς ὄσαι ἡμέραι, καὶ
πάντες, ὡς ἦσαν καὶ κατελιπάρουν ἰκετεύοντες,
εὐ πράττοντες ἀπηλλάττοντο. Καὶ δὴ τις καὶ
τῶν τῆς αὐτῆς ξυλλαχῶν Ἰωάννη πατρίδος,
χρόνιος πολὺν μεγάλην νόσον συντακείας πάσης
τέχνης περιγενομένη καὶ τεχνικῆς κατεπιχει-
ρήσεως, τεθαρονηκὸς οὗτος εἶκοι τάχα τῇ
οἰκειώσει ταύτη, μᾶλλον δ' ὡς ἀληθῶς τοῖς
ὄρωμένοις τεθαρονηκὸς καὶ κεννημένος καὶ
τῇ μεγάλῃ περὶ τὸν Ἰωάννην τοῦ Θεοῦ χάριτι,
παρειμένους καθάπαξ καὶ τῇ νόσῳ κατεργασ-
μένος ὄσα καὶ νεκρὸς φορᾶδην ἐπὶ σκίμπος
πρόσεισι καὶ ταχὺ ὄσθησι οἰκαδε κατ' ἔλαφον
ἀλλόμενος, παντὸς ἀζήμιος τοῦ σώματος καὶ
τῶν τοῦ σώματος πάντων ἔνδον ἀμέλει καὶ
ἔξωθεν, ἀποχωρεῖ· ἀλλὰ μὴν καὶ μάλιστα οὗτος
ἔτι κρείττον οἰκειούμενος Ἰωάννη καὶ συνιείς
ἐπὶ τῇ παρ' αὐτοῦ δωρεᾷ καὶ ἀνομολογοῦμενος
βέλτισθ' ἑαυτῷ καὶ λυσιτελέστατα, τὴν τρίχα
κίρεται κατὰ μοναχὸς αὐτόθεν καὶ παρεδρεῖ-
ει τῇ μονῇ καὶ τῷ τάφῳ τοῦ Ἰωάννου, πρόσ-
πολος καὶ θεράπων ἐγγνώμων τὸν ἅπαντα τῆς
ζωῆς αὐτῷ χρόνον, καὶ ὄντως ἄνθρωπος
κρείττονα μεταλαμβάνει ζωὴν.

B
Energume-
na,
energu-
menus,
paralyti-
cus,
epilepticus,

σομεν τὸν λόγον. Ἄνηρ γάρ τις ἐπιληπτικῷ D
νοσήματι βαρύντα συγχάσι κατατροπούμε-
νος καὶ καταστρέφον ὡσπερ τὸ ζῆν καὶ κατὰ
γῆς ὀπιτούμενος ἄθλιος, ἐλευθὸν θέαμα, τὰ
κατὰ τὸν τάφον Ἰωάννου πνυθόμενος χάριτι
θείᾳ τεράστια τῶν ἔργων καὶ τοὺς ἐκάστοτε
προσιόντας ἀνάγκαις τισὶ τῶν τοῦ σώματος
συμφορῶν καὶ ἔξον ἔχοντας πᾶσαν ἐπιρρείαν
ἔπειτ' αὐτόθεν ἀναχωροῦντας, θερμὸς τῇ πί-
σει πρόσσεισι καὶ αὐτὸς, ἀνακαλεῖται σὺν δά-
κρυσι ἀρῆξαι οἱ πάντῃ τοι δυσχερῶς οὕτως
ἔχοντι· καὶ τυχὼν παραπλησίως ἐπινεύσαντος,
ὡς καὶ πολλοῖς ἄλλοις, προστίθεται καὶ αὐτὸς
τῷ τῶν πολλῶν ἀριθμῷ, κήρυξ πάντη περιῶν
καὶ παριστῶν ἑαυτὸν στήλην ἐμψυχον τοῦ τῆς
ἀρετῆς τοῦ ἀνδρὸς κράτους καὶ τῶν τοῦ νεκροῦ
κατὰ πάσης δυσκολίας τροπαίων, χαλεπωτάτη
μὲν παλαιότερα νοσήματος ἀκμῇ προσδραμόντα
τῷ τάφῳ, τῇ δ' ἐκείθεν ἐπικουρίᾳ κάλλιστ' ἀπα-
λάξαντα καὶ καθάπαξ ἀζήμιον περιγενομένον
παντὶ τῷ λειφθέντι τῆς ζωῆς. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ
γυνὴ τις ἄλλη μετὰ τῆς αὐτῆς νόσου καὶ μετὰ
τῆς αὐτῆς πίστεως προσελθοῦσα τῷ τάφῳ καὶ
τεχοῦσα κατ' ἐδῆν ἐρωᾶτο καὶ τὸ θαῦμα καὶ
τὴν ἐδερρασίαν κηρύττουσα καὶ φραγαθεθεῖσαν
τὴν ἐνοχλοῦσαν τέως συμφορὰν καὶ ἔξασθ' ἔπερ-
τέραν ἑαυτῇ ταύτης τὸν βίον ἀνύτουσαν, ἐπί-
δηλον ἀνθρώποις ἅπασιν καὶ μάλιστα⁴ οἱ πρότερον
τῆς χαλεπῆς ἐκείνης νόσου κωμανομένην ἐώ-
ρων τὴν ἀνθρωπον, ὡς ἂν ἄρκατον ἔχουσαν τὸ
πάθος, αἰεὶ γόνον ὠδίνουσαν καὶ δακρυροοῦ-
σαν.

14. Ἀλλὰ τις ἕτερα γυνὴ γλώτταν ἀκόλαστον
ἔχουσα καὶ πρὸ ταύτης λογισμὸν, σωφρονικὸν
μηδὲν ἐνοοῦσα, διασεσείμενον δὲ περὶ τὴν
πίστιν εἶκοι τῶν θείων, ἀναιδῶς βακχεύουσα
χλευάζειν ἐτόλμα τὰ θαῦματα ἐκεῖνα καὶ τοὺς
κηρύττοντας, καὶ κόμπον ἄλλως καὶ πρᾶγμ'
ἐδιδάβλητον καὶ φερόδους ἀπάντη καὶ λῆρον
μακρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα πᾶν, ὅπερ ἂν ἀκούοι
τῶν Ἰωάννου τεραστίων ἔργων, ἐθρασύνετο
βλασφημοῦσα, καὶ πολλὴν ἁμαρτίαν καὶ κόριζαν
τῶν πειθομένων τοῦτοῖς¹ κατήλεγε καὶ κατε-
μωκάτο καὶ πλάνον ἀνόητον παντάπασιν· καὶ
φειδῶ μὴ τις ἦν ὄλιος αὐτῇ φασὶ διὰ στόμα·
ἢ δὲ καὶ προσεῖθε τῇ ἔβρι θρασείως ἢ πάν-
τολμος ἐκεῖνη καὶ δυστοχῆς ὡς· «Εἰ τὰδ' ἀ-
ληθῆ, δεῖξάτω δὴ κάμοι τοιοῦτο δὴ τῶν αὐτοῦ
θανμασίων ὁ μᾶτην οὕτω κλειζόμενος νεκρὸς·
ἔτοιμος ἐγὼ πειρᾶσθαι καὶ πειραθεῖσα πεί-
θεσθαι.» Καὶ μέντοι πειρᾶται τάχους ὄσον ἢ
κατὰ φρόνα καὶ τὴν γλώτταν ἀναιδῆς ἐκείνη·
καὶ τοῦτο δὴ πρακτομένη κατὰ πᾶν τὸ εἰκὸς
δικας, αὐτίκα πλήττεται χαλεπῶς τὸ σῶμα καὶ
καταπίπτει πᾶσιν εἰς προῦπτον· ἀλλὰ δὴθ²
οὕτω κατὰ τὴν ζήτησιν, ἦν ἔβρι ἐκείνη καὶ
θράσος, πειραθεῖσα, καὶ πείθεται λοιπὸν αὐ-
τόθεν, ὡς ἐπηγγεῖλατο, προσπαίζουσα μὲν ἀναι-
δῶς καὶ κατατρέχουσα τῆς ἀληθείας τῶν ἔρ-
γων, ἐπηγγεῖλατο δ' ὁμοῦ· καὶ σωφρονικώτερον
αὐτόθεν μεταβαλοῦσα καὶ νοῦν ἀπὸρ μεταλα-
βοῦσα κατὰ τὸν λόγον ὡς νῆπιος ἐκείνη παθοῦ-
σα (1), κλαίει μάλα τοι πικρὸν, πλένει δάκρυσι

epilepticus
sanati.
Mulier
in sanctum
blasphema
F
et casti-
gata

³ supra lín. V.
^{13.} — ¹ πλειμ V.

^{14.} — ¹ corr., prius ταῦτα V.

(1) Cf. HESIODI Op. 218; PLATO, Symposion, 222 B.

τὸν

Α τὸν τάφον ἐγκύπτουσα, πλύνει δάκρυσιν ἐαυτήν, καὶ τὸ πρῶν ἀνόμημα καὶ θρόσος γοερὸν ὀλοῦσθαι καταβοῶμένη, τί μὲν οὐ λέγουσα, τί δ' οὐ πράττουσα τῶν ὅσα κινεῖν πέφυκεν εἰς οἶκτον. Τυγχάνει μὲν οὖν καὶ αὐτὴ τοῦ πρὸς οἶκτον καὶ πρὸς τὸ βοηθεῖν τοῖς κακῶς πράττουσι διαφερόντως ἐτόιμον τοῖς αὐτῆς δάκρυσιν ἴλω, καὶ τὴν ὕψαιον αὐ καὶ τὴν ὄψιν ἀντιλαβοῦσα τοῦ σώματος · ἡ δὲ καὶ αὐτὴ σὺν τοῖς φθάσασιν ἄλλοις πολλοῖς κῆρυξ κατὰ παντός τοῦ χρόνου καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων τῶν Ἰωάννου θαυμάτων μεγαλοφωνότατος πάντη περιέεισι, τρόπαιον οὐχ ἐστὸς ὅπη ἄρα τόπου πάντως ἐνὸς ἀλλὰ περιφερόμενον ἐαυτήν τῆς τοῦ ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ τῆς ἀληθείας αὐτῆς, ἀποδείκνυσιν ἀριστείας καθάπαξ βέβαιον τε καὶ ἄσειστον πᾶσιν, οἷς ἂν ἐντίχοι. Προσκεισθῶ δὲ καὶ τὸδ' ἔτι λοιπὸν αὐτῶ.

15. Γυνὴ τις ἄλλη, μὴ τῶν ἐγχωρίων, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐπίδημος, ἐφ' ἐνὶ μόνῳ τέκνῳ τὰς πάσας εἶχεν ἐλπίδας · τοῦτο φῶς εἶχε, τοῦτο ζωὴς ἀφορμὴν, τοῦτο ζωὴς ἐχέγγον · οὐ γὰρ ἄλλως ἢ τοῦτο μόνῳ καὶ ζῆν ἤξιον · ἀλλ' ἐπηρεῖα πάντως τοῦ βάσανον πᾶσιν ἐφοροῦμενον καὶ κακομηχάνον τὸν ἀεὶ χρόνον ἐχθροῦ καὶ κακουργάτου χειμάζεται τὰς πάσας ἐκεῖνας χρηστάς ἐλπίδας ἐπὶ τῷ παιδί καὶ ναγαεῖ · καὶ νόσοις ἐκεῖνον σκηνάει ἐκ διαδοχῆς κατατετριμμένον καὶ ταῖς κραταιαῖς ταλαιπωρίαῖς ἐκεῖναις καὶ χειραῖς καὶ πόδας κατεσχημένον καὶ μικροῦ παρὰ τὸν ἄδην ἐγγὺς ὄντων καὶ διασκορπιζομένων τῶν ὀστέων αὐτοῦ καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν μελῶν, κινδυνεύει καὶ τὰς μεγάλας ἐκεῖνας ἐπ' αὐτῶ τοῦ βίον καθάπαξ ἐλπίδας ἢ γυνὴ συγκατασκάφαι τῷ τάφῳ καὶ μάλιστα ἐαυτήν τελευτώσαν · πᾶσα γὰρ ἀτέγνωστο βοήθειας ἐλπίς · πᾶν ἄρα τῆ τέχνη κατὰ τρόπον ἅπαντ' ἐπιμελῶς εὐρημένον καὶ κεννημένον κατὰ τοῦ πάθους ἤρτεν οὐδὲν πλέον, ἀλλ' ἄπρακτον καὶ ἀργὸν ἐλείπετο τελευτῶν · καὶ τοῖνυν κατομαδὸν ἀραμένη φόρτον ἐλευσὼν τὸ παιδίον ἐκεῖνη, τὸ πρῶν ὑπαγάλισμα τῆ μητρὶ φίλιτατον, ἄλλη μεταίρειν ἤξιον, πάντως ἀπορομένη καὶ δυσανασχετοῦσα τῇ συμφορᾷ · καὶ δὴ πρὸ ὁδοῦ γιγνομένη ἐννοῖα τις αὐτῆ γίγνεται περὶ τῶν Ἰωάννου θαυμάτων καὶ τῶν ὁσίων δι' αὐτοῦ χαλεποτάτων παθῶν ἀπαλλαγῆς ἐτιχον · καὶ δῆτα καθάπερ εἰς ἐσχάτην ἀγκυραν ἐπὶ τοσοῦτω τῆς δυσχερείας κλύδωνι τὰς πρὸς ἐκεῖνον ἐλπίδας ὄρᾳ · καὶ θερμὸς ἀνακαλεῖται πρὸς ἐπικουρίαν

τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν χάριν κρατίστην κατὰ παντός βαρυσυμφοροτάτου πράγματος · καὶ ἦν αὐτοῦ λιπαρῶς ἐχομένη μετὰ πολλῶν δακρύων ἰκέτις · ξυμβάν δὲ οὕτω, τάχα δὴ τοῖς πολλοῖς καμάτοις, ἔπαυον βίας ἠτιθηθῆναι τὴν ἀνθρωπον καὶ κατακλιθῆναι κατὰ τὸ προστυχόν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸ τέκνον εἶχεν ἐγγιστ' ἐξ ὑπογυῖον παρακείμενον · καὶ ὄρατε δὴθ' ἐξῆς ἐν ἡδονῇ πάντες καὶ θάμβει πολλῶ · προσσχόν' ταῖς ἰκεσίαις ὁ ταχὺς εἰς οἶκτον καὶ ταχὺς εἰς τὸ βοηθεῖν Ἰωάννης ἐπιδημεῖ τρικαῖα σφῆλαι · ἢ πέμπει γ' ὡς ἐρεῖν θαύματα. Καὶ μάλ' ἐρρωμένος ὁ παῖς ἀνεγρόμενος, ποσὶ χρώμενος τοῖς αὐτοῦ αὐτοῦ χωρὶς ἀπάσης ἐπικουρίας χωρεῖν οἷός τ' ἦν καὶ ὁδοῦ μάλιστα ἀπόνως ἄπτεται · τὴν μητέρα δ' ἀνπνισθεῖσαν καὶ ἀφορῶσαν τὸ καιρὸν τὸδε πρᾶγμα, τὸν παῖδα ποσὶν ἐστῶθ' ὕγιᾶ, ποσὶν ἀμογητὶ καὶ ὄρατα βαδίζειν ἐπιβαλόντα καὶ βαδίζοντα, τὴν δὲ τέως μὲν δέος εἶχε, μήπου τι τὸδ' ὄρα ἐν ἔπνοις ἔτ' οὐσης εἶη · βεβαιωθείσαν δ' ὄμως, ὡς ἅπαν τὸ βλέπόμενον ἔπαυ ἐστὶ καὶ πράγματος ἀπλανῆς ἀλήθεια, πάντ' εἶχεν ἀδύς ὁμοῦ, ἐκπληξίς, ἡδονὴ μάλιστα ἄροητος οἶα, πρὸς Θεὸν εὐχαριστία, πρὸς τὸν ἐπ' αὐτοῦ δοξαζόμενον αὐτοῦ θεράποντα.

16. Ἀλλὰ σὺ μὲν, ὦ μάκαρ Ἰωάννη, οὔτε πο καὶ νῦν ἐληξας οὔτε μήποτε λήξαις ἂν εὐ ποιῶν ἀνθρώπου καὶ θαύματα χορηγῶν καθ' ὅ, τι ἂν ἐκάστω δέοι · ἀλλ' ἡμῖν ἀπόχη νῦν εἶναι, καὶ λοιπὸν ὁ λόγος ἤδη πεπαύσεται, κἂν εἰ μὲν γε κατὰ σκοπὸν ἀνύσαντες ὀτιοῦν ἔχωμεν · εἰ δὲ μή, καὶ τοῦτο πάντως εἰκὸς ἐστὶ λογίζεσθαι · τοῖς ἡδὴ γήρα τε καὶ νόσοις ἀλλεπαλλήλοισι καὶ συμφοραῖς κατὰ τὸν βίον ὄρᾳ ὅσαις χαλεπῶς ἔχουσι συγγνώμην νέμοις ἂν, ὁ ταύτης πάντως ἐτοιμος · ἢ τί γὰρ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἡμεῖς παραβαλλόμενοι μέγα δρᾶν ἔχομεν ἂν; εἰ δὲ γε καὶ ἡμῖν ἰλεώση Θεὸν ἐφ' οἷς ἡμάρομεν, ἅμα μὲν ὑπὸ φιλανθρωπίας κατ' ἔθος κεννημένος, ἅμα δ' ἴσως καὶ πρὸς τὸ πρόθυμον μόνον ἡμῶν ἀπιδῶν, ᾧ νῦν παρίστασαι τραυῶς ἐποπτεύων, τῶν τῆδε καθάπαξ λυθείς, καὶ πρὸς τ' ἄμεινον τῆς σῆς δεήσεως εἰς Θεὸν καὶ ἐπικουρίας καὶ ἰραστώνην ὁρηθὼν ἀλλάξαι τὰ πράγμαθ' ἡμῖν, οὐκ ἄρα παντάπασιν ἔξω τοῦ καιροῦ δόξαιμεν ἂν ἴσως ἡμεῖς ἐργασθῆσαι τῷ παρόντι λόγῳ οὐθ' οἱ πρὸς τοῦτον ἡμᾶς προδτρέψαντο, πρὸς τοῦτον ἀκαιρῶς προτρέψασθαι.

15. — ¹ corr., prius προσχόν V.16. — ¹ add. supra lin. V.

VITA

sanitati restituitur.

E

Sancti invocatio.

F

DE